

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 2

1950

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvärlig utgivar: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Red.-sekr.: Sten Stomberg, tel. 457

Redaktionskommitté:

Herman Berglund, Vtv, tel. 475
John Ericsson, Vvk, tel. 633
Ragnar Göransson, Vta 16, tel. 258
Karl Ivre, Vta 39, tel. 739

Lokalredaktörer:

H Adenby, Ermi, tel. 83; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; B Westerlind, SER, tel. 344; S von Melsted, SRA, tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; H Fries, Alpha, tel. 15; K Wäsfelt, SIB, tel. 569; P Nyhult, RIF, tel. 109; C G Löfgren, FOB; E Wandel, GR; U Swensson, Katrineholm; U Erling, Söderhamn; O Arvidsson, Norrtälje; B Pettersson, Karlskrona

Omslagsbild:

Nu är det vår, konstaterar reparatör John Eklund, Vta 12, när han med välbehag njuter av doften från några tidiga krokus.

Ur innehållet:

	Sida
Fingerskivan erövrar landsbygden 23	
LM-stationer övervakar radiogram	24
Automatisk LM-telefon till Egypten 24	
Läslystna väljer helst äventyrsböcker	25
LM-telefon i Panama City	26
Bli miljonär på avbetalning	26
Världens största seriekondensator 27	
Det finns alltid ett bättre sätt	28
LM-veteraner på vårlig träff.....	30
Ur vår bilderbok	32
Hundliv på LM	33
Folk med gnistan	33
100-årig telefonpionjär	34
Turkiska förbindelser på Vta . 26 34	
Yogagymnastik och justering av reläer	34
När jag var Matråd.....	35
Ermi ger balans.....	36
Skyddshandskar och trasor stor utgiftspost	36
Stolta skyttetraditioner.....	37
Koncernmästerskap i brottning och skidloppning	38

Utnämningar vid LME

Ingenjör *Sten Åke Nilsson* har tillförordnats som chef vid Telesignalfabriken i Gröndal.

Överingenjör *O Hullt*, som successivt kommer att övertaga direktör H Thorellis nuvarande uppgifter beträffande de utländska fabriksföretagen, har flyttat till Huvudfabriken i Midsommarkransen.

Civilingenjör *Georg Snell* överflyttade den 15 april såsom teknisk chef vid Telesignalfabriken.

Manuskript

till nästa nummer av Kontakten bör vara redaktionen tillhanda senast den 15 maj.

Stipendier

Telefonaktiebolaget L M Ericsson har anslagit ett belopp av 2 000 kronor per år att utdelas i form av stipendier till sådana arbetare inom koncernen, vilka äro ledamöter av företagsnämnd och som önska bevista kurser, som bedömas vara till nytta för vederbörande arbetare i företagsnämnden. Varje stipendium kan utgå med högst 600:— kronor för en kurs av tre månaders längd och reduceras vid kortare kurser i proportion till kursliden. Stipendiet avser i första hand att lämna någon kompensation för förlorad arbetsförtjänst.

Stipendierna kunna sökas när som helst, och ansökningarna skola via ordföranden i vederbörande företagsnämnd ingivas till Direktionen vid Telefonaktiebolaget L M Ericsson.

Skyddskommitté vid HF

Enligt bestämmelserna i Arbetarskyddslagen har för kontoret i Midsommarkransen utsetts en skyddskommitté, vilken skall verka för säkerhet och sundhet i arbetet. Tjänstemännen har till skyddsombud och till representanter i denna kommitté valt ingenjör E Lantz, Trm, ingenjör K B Olsbro, Cp, och herr A Arvidsson, Vpd.

Företagsledningen har utsett direktör H Lindberg att handlägga skyddsfrågor rörande kontorspersonalen och att som representant för arbetsgivaren vara ledamot i skyddskommittén.

Nykterhetsgrupp vid LM

Vid sammanträde med arbetare och tjänstemän vid L M Ericsson bildades en nykterhetsgrupp enligt de riktlinjer, som utarbetats av LO:s och nykterhetsfolkets samarbetskommitté.

Gruppen är den första i Stockholm. Vid sammanträdet tillsattes en interimstyrelse, bestående av hrr Sixten Simberg, Vta 36, Karl Karlsson, Vta 07, Erik Engström, Vta 11 och Rune Jonsson, Vta 05 samt fru Astrid Persson.

LME:s kristliga kamratkrets

har haft sitt första årsmöte. På programmet stod sång av en dubbelkvartett och musik m. m. Till ordf. valdes ingenjör Ewert Fernholm, Yks C. Övriga styrelsemedlemmar blev fröken Vilma Zamul, Vtk, sekr., ingenjör Henry Gummerus, kassör, fru Tora Romeis, Vta 10 samt herr Lars Nilsson, Vta 66. Kamratkretsen räknar nu ett 50-tal medlemmar.

Semesterspridning

Under de senaste åren har de industrier som inställer driften under semestern förlagt denna efter eget val. Detta ledde till en för semesterfirarna besvärande koncentration av alla semestrar till juli månad. För att råda bot mot detta har Svenska Arbetsgivareföreningen på initiativ av Verkstadsföreningen utarbetat en fyraårsplan för semesterförläggningen, omfattande åren 1950—1953. Arbetarnas och tjänstemännens organisationer har förklarat sig positivt inställda till planen. Verkstadsorterna har uppdelats i fyra grupper. Första semesterperioden varje år omfattar slutet av juni och början av juli, andra perioden mitten av juli, tredje perioden slutet av juli och början av augusti och fjärde perioden mitten av augusti.

De olika perioderna har tilldelats de fyra olika grupperna i tur och ordning. Företagen i Stockholm och Karlskrona tillhör ortsgrupp I och har i år tilldelats tredje perioden, som 1950 infaller 24/7—5/8. Katrineholmsfabriken tillhör ortsgrupp 2 och har i år erhållit andra perioden, 10/7—22/7. Meningen är att ortsgrupp I nästa år skall få första perioden, 1952 andra perioden och 1953 fjärde perioden. Ortsgrupp II tilldelas 1951 fjärde perioden, 1952 tredje perioden och 1953 andra perioden.

Verkstadsklubben vid Huvudfabriken

Verkstadsklubben vid L M Ericsson har valt styrelse, varvid till ordförande omvaldes hr Åke Andersson, Vta 06, och till kassör Bertil Braun, Vta 13. I styrelsen omvaldes för övrigt hrr Sigge Ringberger, Vta 27, Artur Öster, Vta 67, Erik Engström, Vta 11, och fru Stina Ekenberg, Vta 22, medan hr Hilding Nilsson, Vta 39, nyvaldes.

Styrelsen har sedan konstituerat sig enligt följande: vice ordf. Sigge Ringberger, sekr. Erik Engström, v. sekr. Stina Ekenberg.

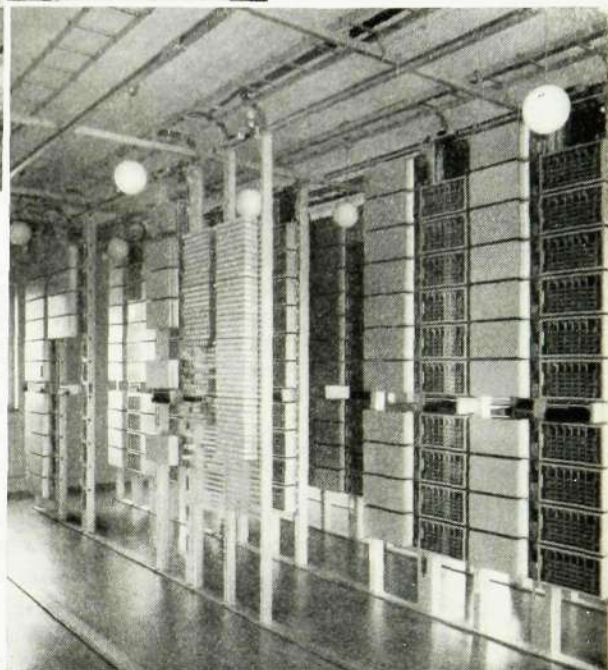
Till verkstadsklubbens representanter i matrådet har utsetts Hilding Nilsson och Sigge Ringberger. I Skyddskommittén representeras verkstadsklubben av Åke Andersson.

LME:s Barnens Dag

kommer i år att äga rum den 2—4 juni. Idrottsplatsen skall i likhet med föregående år förses med en mängd nöjesanordningar såsom gungor, karuseller, barntåg m. m. Hela behållningen från »Barnens dag» tillfaller barnkoloniverksamheten vid LM.

Den övre bilden visar den obemannade stationen i Träkvista, nätgruppstation i Mälarlöarnas nätgrupp. Där- under en interiör från den- samma.

Fingerskivan erövrar landsbygden

En milstolpe i Stockholms telefonhistoria passerades 1924 i och med att den första automatstationen, Norra Vasa, körde igång. Den var utförd med L M Ericssons 500-linjers väljare. Arbetet med automatiseringen i Stockholm fortskred sedan i rask takt, och fjorton år senare, 1938, då stationen Norr öppnades, var hela telefonnätet inom tullarna automatiserat.

I maj förra året hade en ny etapp tillryggalagts i Stockholmsområdets telefonutveckling. Då togs nämligen de automatiska telefonstationerna i Skå och Träkvista i bruk och därmed blev för första gången ett nätgruppsområde i Stockholms närhet, Mälarlöarnas nätgrupp, fullständigt automatiserat. Detta nätgruppsområde omfattar sammanlagt tolv automatiska telefonstationer, belägna på Svartsjölandet, Ekerö, Munsö och Adelsö. I slutet av förra året blev vidare Vallentuna nätgrupp fullt automatiserad, och av Tumba nätgrupp återstår endast Norsborgs ändstation, som beräknas bli färdig i sommar.

»Nätgrupp» är ett begrepp, som kanske kan kräva någon förklaring. Stockholms stad och kringliggande område är i telefonavseende uppdelade i nio nätgruppsområden,

nämligen nätgrupperna Mälarlöarna, som nu är fullständigt automatiserat, Stockholm, Stäket, Sigtuna, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö, Hanninge och Tumba. Vart och ett av dessa områden skall efter genomförd automatisering omfatta en nätgruppsstation och ett antal knut- och ändstationer.

Arbetet med automatiseringen i det yttre Stockholmsområdet har pågått ett par år och L M Ericsson har medverkat som leverantör av ett 30-tal automatiska stationer i nätgrupperna kring Stockholm, de flesta enligt koordinatväljarsystemet. Många växelstationer är emellertid fortfarande manuellt betjänade. Den 1 januari 1950 uppgick antalet dylika till 88 med tillsammans 15 000 abonnenter.

Överingenjör Malte Patricks svarar för LME:s försäljning av manuella och automatiska stads- och landsstationer till Telegrafverket. Han ger en kort översikt av telefontrafikens automatisering inom Stockholms trafikområde.

Såväl L M Ericssons 500-väljarsystem som koordinatväljarsystemet har som nämnts kommit till användning vid automatiseringen. Stationerna inom Stockholms nätgrupp, däribland alltså de större stationerna inom själva staden, är utförda enligt L M Ericssons 500-väljarsystem. I de kringliggande nätgruppsområdena däremot är stationerna till största delen av koordinatväljartyp enligt Telegrafverkets system. Nätgrupps- och knutstationer samt de större

ändstationerna har därvid levererats av L M Ericsson. Vissa större nätgruppsstationer, t. ex. Tumba och Jakobsberg, är emellertid utförda eller planerade med L M Ericssons 500-väljare.

Inom Stockholms nätgrupp är flertalet stationer redan automatiserade men en del är ännu beroende av telefonisters medverkan, t. ex. Tullinge, Vendelsö, Älta och Handen, på vilka L M Ericsson erhållit beställningar och som samtliga f. n. är under arbete för leverans i slutet av detta och början av nästa år.

Varje automatiserad nätgrupp har ett riktnummer. För Stockholm är detta »10» och för t. ex. Mälardalen »756». En abonnent i en automatiserad nätgrupp anropar en abonnent i en annan genom att på fingerskivan slå dennes riktnummer och därefter, sedan han fått kopplings-ton, den önskade abonnentens telefonnummer. För att få likformig nummer-slagning för hela landet kommer alla riktnummer så småningom att ändras så, att de börjar med »0», dvs. Stockholm får »010» och Mälardalen »0756».

Arbetet med automatiseringen av landets telefontrafik fortskrider i rask takt. Även vid helautomatisering av nätgrupper kring andra svenska städer, t. ex. Borås och Kalmar har L M Ericsson bidragit med leverans av stationsutrustningar av koordinatväljartyp. Telegrafverket har emellertid självt levererat ett mycket stort antal automatstationer av egen tillverkning, vilka är spridda över hela svenska landsbygden.

Malte Patricks

LM-stationer övervakar radioprogram

Om en sångare står i Radiotjänsts studio i Göteborg och levererar sin aria i mikrofonen där, så ligger det närmast till hands att anta, att lyssnarna i västkustmetropolen får uppfånga välljudet direkt från Göteborgs-sändaren. Så är emellertid inte fallet. Ljudet går från Göteborgs-studion först till Stockholm, där det är föremål för volymkontroll m. m., varefter det sändes tillbaka per tråd till ursprungsortens reläsändare för vidarebefordran till västsvenska radiolyssnare.

Det behövs ett stort och vittutgrenat nät av programledningar för att täcka rundradions behov av förbindelser mellan radiocentralen i Stockholm och studios och sändarstationer i alla delar av landet. L M Ericsson har i samarbete med Telegrafverket utarbetat ett system för distribution av radioprogram över dessa ledningar. Utrustningen för en sträcka i västra Sverige omfattande sju överdragsstationer har nu levererats och är under montage, och flera beställningar är under arbete vid Huvudfabriken i Midsommarkransen.

Utrustningen för varje överdragsstation omfattar fem stativ. I ledningsutjämnarstativet utjämnas bl. a. den förvanskning i styrkeförhållandet mellan programmets

höga och låga toner, som uppstår på ledningarna. Förstärkarna, som vardera kan mata upp till tjugo ledningar samtidigt, är utförda med parallella förstärkarrör, varigenom förstärkaren, om ett rör i densamma blir felaktigt, fortfarande kan arbeta obehindrat, medan samtidigt larm automatiskt ges till stationens tekniska personal. Två distributionsstativ med överskådliga kopplingsfält ger möjlighet att valfritt fördela och förgrena upp till tio radioprogram mellan de till stationerna anslutna ledningarna. Varningslampor samt elektriska och mekaniska spärrar bidrar till att eliminera eventuella felkopplingar. I övervakningsstativet finns anordningar för kontroll och övervakning av programöverföringens kvalitet.

Hemvärnet 10 år

Hemvärnet skapades under den mörka vintervintern 1940 och fyller i år 10 år. Redan någon vecka efter starten hade 100 000 svenskar i alla åldrar gått in i hemvärnet. Så var även fallet vid LME, som på kort tid kunde sätta upp en icke föraktlig styrka av frivilliga krafter till landets försvar.

Sedan dess har hänt mycket. Rekryteringen till hemvärnet har gått upp och ned. Största nedgången kom på våren 1945, vid fredsslutet, då alla trodde att nu skulle fred inträda. Så har emellertid icke blivit fallet och därmed har en viss nyrekrytering ägt rum, även om det finns många platser ännu att fylla, för att organisationen skall anses vara fullständig.

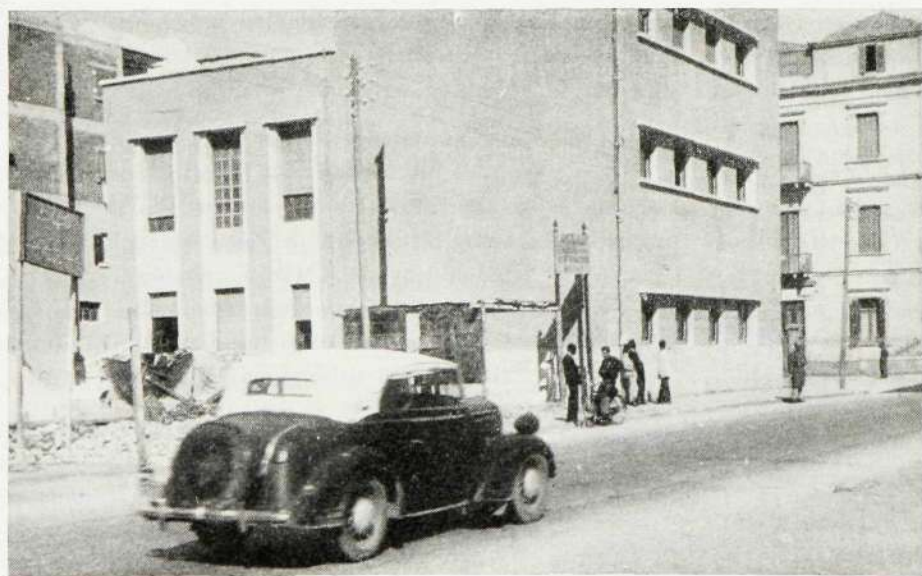
Under våren 1950 kommer bl. a. att anordnas en bilförarkurs med körkortsprov för ett antal hemvärmän vid LME.

Bredvid hemvärnsrörelsen har även lotterna vid LME nedlagt ett mycket stort arbete och vid alla tillfällen ställt sina krafter till förfogande. Tyvärr fattas även där fortfarande friska nya krafter. Det behövs många för att kunna fylla britten i organisationen.

Automatiseringen av nätgrupperna utanför Stockholm

fortskrider i oförminskat tempo. Jakobsbergsstationen t. ex., som beställdes i slutet av januari, kommer att utföras med 500-väljare och omfatta 1 000 abonnentnummer. Den kommer att bli nätgruppsstation i Stäkets nätgrupp.

Under februari inkom vidare beställning på sammanlagt 7 koordinatväljarstationer för Vaxholms nätgrupp. Stationerna är belägna dels på fastlandet, dels på öarna i Stockholms norra skärgård.

Automatisk LM-telefon till Egypten

Kontrakt på leverans av en automatisk telefonstation i Suez tecknades i slutet av mars. Stationen är avsedd för 2 000 linjer och är den första automatiska L M

Eriesson-stationen i Egypten. Stationsbyggnaden, som visas på bilden ovan, är som synes i det närmaste färdig.

Första koordinatväljarväxeln till Sydamerika

Den första koordinatväljarväxeln till Sydamerika skall levereras till Nova Friburgo i Brasilien. Det är en landsväxel på 60 linjer, som skall samarbeta med en 500-linjers LM-station, och denna skall levereras samtidigt.

Till Stockholms södra förorter

kommer L M Ericsson att leverera en ny telefonstation, Farsta, som i första utbyggnaden kommer att erhålla utrustning för 7 500 abonnenter. Stationen skall ingå i Stockholms 6-siffriga nummerserie och utföres med 500-väljare.

Den kommer att sättas i drift vid årsskiftet 1951/52.

Enskede automatstation

som sattes i drift år 1937, har utökats vid flera tillfällen och beställning på den åttonde utbyggnaden har nu inkommit. Denna omfattar 2 000 abonnentnummer, varigenom stationens kapacitet blir 30 000 nummer — en storleksordning som torde vara ganska ovanlig för en förortsstation.

Den äldre delen av Äppelvikens automatstation

har tidigare ej varit anpassad för så kallad upprepad samtalsräkning, som Telegrafstyrelsen beslutat införa vid trafik till andra automatiserade områden. Vissa ändringar och kompletteringar i den äldre utrustningen måste därför företagas, och L M Ericsson har i dagarna erhållit beställning från Telegrafstyrelsen på denna ombyggnad.

Ny beställning på bordtelefonapparater

En order på ytterligare 10 000 bordtelefonapparater erhöles i mars från Telegrafstyrelsen. Tidigare har Telegrafstyrelsen beställt 50 000 bordapparater av L M Ericssons nya typ, vilka skola börja levereras inom närmaste tiden.

Norska telegrafverket

har beställt 100 växelbord av LB-systemet om tillsammans 11 000 linjer samt 7 000 samtalsräknare. Växelborden är av en ny typ, speciellt anpassade för norska örhållanden.

Läslystna LM väljer helst äventyrsböcker

Bokstugan som finns i huvudfabriken i Midsommarkransen, närmare bestämt hos personalkonsulenten, har kunnat glädja sig åt en ständigt ökad utlåningsfrekvens.

— Det är huvudsakligast deckare och äventyrsromaner som lånas, förklarar fröken Margit Söderström, som närmast svarar för bokbeståndet. På den sista tiden har man dock förmärkt att intresset börjar förskjutats till förmån för den bättre underhållningslitteraturen och efterfrågan på klassiker har ökat. Firandet av hundraårsminnet av Victoria Benedictssons födelse har satt sina spår i form av efterfrågan på Bööks skildring av skaldinnans brevväxling med Georg Brandes.

— Konstlitteratur är det många som vill låna, och vi har därför lagt grunden till en liten »konstavdelning» genom att inköpa J P Hodins bok om Isaac Grünewald, fortsätter fröken Söderström. De 40-talistiska författarna däremot står inte högt i kurs hos boklånarna. Enda undantagen är Stig Dagerman och Lars Ahlin och båda dessa är representerade i biblioteket som nu omfattar nära 800 volymer. Årligen brukar ca 6 000 lån expedieras. Det är inte någon särskild årstid länen

kulminerar, utan de brukar fördela sig ganska jämnt. Den enda skillnaden är att det under den ljusa delen av året är »deckarna» som kulminerar.

Flertalet av de boknyheter, som under den sista tiden låtit tala om sig, har anskaffats och bland nyinkomna böcker märks bl. a. Klaus Mann's »Vändpunkten», Irwing Shaw's »De unga lejonerna», Wilhelm Mobergs »Utvandrarna», T Heyerdahls mästerliga skildring av Kon-Tiki-expeditionen m. fl.

Bokstugan är öppen alla vardagar utom lördagar kl. 11.30—13.00 och 16.30—17.00 samt lördagar 12.30—13.00.

Utökning av anläggningen i San Cristobal

Mellan LME och Venezuela har kontrakt slutits om renovering och utbyggnad av Venezuelas telefonnät. Anläggningen San Cristobal är den första automatstation som levererats dit och den är nu i det närmaste färdigmonterad. Stationen är på 1 000 linjer, men genom en tillägsbeställning har den utökats med ytterligare 500 linjer.

En fordonsstyrd gatusignalanläggning

för korsningen Kungsgatan—Sveavägen har Stockholms stad nyligen beställt av Signalbolaget. Anläggningen är avsedd att tagas i bruk vid nästa årsskifte, sedan de nu pågående gatuarbetena helt hunnit avslutas. En tidigare anläggning enligt samma system finns sedan ett år i drift i hörnet av Götgatan—Högbergsgatan.

SIB:s anläggningstyp skiljer sig från andra anläggningar av liknande slag däri, att fordonen elektriskt påverkar i gatubeläggningen ingjutna induktionsspolar,

som utlöser ljussignalerna. Andra system är oftast så utförda, att fordonen rent mekaniskt påverkar luftkuddar, infällda i vägbanan, och därigenom utlöser signalerna.

Även från Helsingfors har beställning på en fordonsstyrd gatutrafikanläggning av SIB:s typ erhållits.

Fem kvällar kring aktuella frågor

L M Ericssons Fritidskommitté har under vintern anordnat en serie föreläsningar »Fem kvällar kring några aktuella frågor». Föreläsningarna hölls i Midsomrargården och tilldrog sig stort intresse. Statsrådet Sven Andersson inledde med en föreläsning om »4-årsplanen», seminarieadjunkt Helmer Wahlund talade om »I vad mån beror trivseln på mej?» och överingenjör Gunnar Åberg berättade glimtar från Mexico. »Varför allt bråk kring kulturen» var rubriken på studierektor Gunnar Hirdmans föreläsning, och ingenjör Bengt Barkland talade om »Televisionen — den nya radion». Vidare förekom underhållning i form av film och sång.

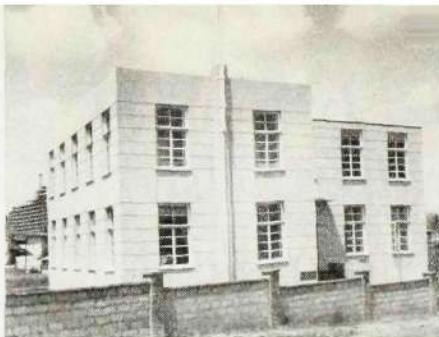
LM-telefon i Panama City

Panama Citys telefonnät har för kort tid sedan automatiserats, och övergången från manuell till automatisk drift firades med tal och en enkel högtidlighet på telefonstationen. Installationen har utförts av L M Ericsson och materiel till denna station har levererats från Huvudfabriken i Midsommarkransen.

Anläggningen har i runt tal gått på 2 miljoner kronor och består av två stationer på vardera 4 000 och 3 000 nummer. Arbetet där ute har letts av ingenjör Torsten Lindstedt och till hjälp har han haft montör Erik Rundgren. Driften kommer helt att skötas av det panamerikanska telefonbolaget Compañia Panamena de Fuerza y Luz, som är ett dotterbolag till amerikanska EBASCO, Electric Bond & Share-gruppen.

Ingenjör Lindstedt får nu räkna med en förlängd vistelse i Panama, ty strax efter invigningen beslöt det panamerikanska telefonbolaget att utöka de båda LM-stationerna med 1 000 linjer vardera.

Panama City, som är huvudstad i republiken Panama, gränsar direkt till staden Balboa i Kanalzonen, som står under amerikansk kontroll. Det är endast en gata som skiljer de båda städerna åt. Balboa är redan tidigare utrustad med

På bilden i. v. ses Panamas ärkebiskop, som välsignade stationen under öppningshögtidheten. Till vänster om honom Panamas utrikesminister och på andra sidan i vit kostym statsministern. Mannen i mörka glasögon är dir. Capwell, chef för Cia Fuerza y Luz i Panama. Övan en exteriör av stationen Sabana, som ligger i ett villasamhälle i Panamas utkant. Nybygget i bakgrunden är hotell Panama. Detta kommer att bli det lyxigaste i hela Latinamerika när det blir färdigt. På den nedre bilden pågår en teknisk diskussion mellan ingenjör Hall (t. h.) från Cia Fuerza y Luz och ingenjör Isberg från L M Ericsson i Bogotå (i. v.). I bakgrunden ingenjör Torsten Lindstedt, som lett montaget av Panama-stationen, t. h. skyttar direktör Kraepelien från Ericsson Telephone Sales Corporation i New York.

automatisk telefonstation av amerikansk tillverkning, med vilken Panama Citys nya LM-anläggning kommer att öppna samtrafik. Som en egendomlighet kan nämnas att samtal från Balboa till Panama City blir avgiftsfria medan samtal i motsatt riktning blir avgiftsbelagda. Det torde vara det enda fall i världen där samtal mellan två platser avgiftsbeläggs olika, beroende på från vilket håll samtalet beställs.

LME:s verkstadsklubbs årsmöte i Karlskrona

kunde i år för första gången hållas »på hemmaplan», i det att företagets matsal nu är disponibel. Den nya klubbstyrelsen fick följande utseende: ordf. Per-Olof Stenberg (omvald), vice ordf. Otto Ekström (omvald), sekr. Tage Ekström (nyvald) kassör Gösta Holgersson (omvald), vice sekr. Bengt Ekberg (nyvald). Som övriga styrelseledamöter omvaldes Gustav Karlsson och Gunnar Pettersson.

LME:s verkstadsklubb i Katrineholm

höll årsmöte i fabriken matsal den 18 februari under ordförandeskap av herr Tage Andersson, Vta 51.

Det blev omval över hela linjen, och de olika posterna fördelades sålunda: Ordförande blev herr Olle Rosenblad, Vta 53, och kassör herr Tage Andersson. Hrr Sven Larsson, Vta 51, och Sture Larsson, Vta 52, valdes till resp. v. ordf. och sekreterare, medan herr K G Johansson, Vta 51, blev v. sekreterare. Till revisorer utsågs hrr Lennart Hellberg och Ingmar Persson, Vta 51, samt Enar Persson, Vta 52.

Bli miljonär på avbetalning

Möjligheten att bli miljonär på avbetalning ställer sig nog många tvivlande till, men ett regelbundet sparande för i alla fall en god bit på väg framåt till den hägrande miljonen.

Sparandet vid L M Ericsson har gamla anor, och den sparkassa som finns vid Huvudfabrikens Intressekontor kan räkna sitt ursprung från tiden kring förra världskriget. För närvarande är anslutna till denna förutom de anställda vid Huvudfabriken personalen vid Telesignalfabriken, Kabelverket, Försäljningsbolaget, Signalbolaget och tjänstemännen vid Elektronrör, Driftkontrollbolaget samt Ermex. Kassan omfattar omkring 2 500 medlemmar, och under förra året sparades sammanlagt omkring en halv miljon kronor.

I förhoppning om att litet snabbare kunna bli miljonär startade för något mer än 10 år sedan dåvarande chefen för intressekontoret vid Huvudfabriken, kamrer H Avermark en obligationsförening, som fick det inspirerande namnet »Blivande miljonärer». Gemensamt inköpte miljonärerna in spe ett antal obligationer, som sedan belånades, men medlemmarna tröttnade till slut på att förgäves leta i dragningslistorna efter vinster, och kassan upplöstes.

En annan obligationsförening, som till skillnad från den föregående ej belånar sina obligationer, startades för några år sedan av personal vid Kungstornet. Några sparivrare slog sig tillsammans och bildade obligationsföreningen »Hoppet», och sedan dess inköpes undan för undan obligationer för de pengar, som månatligen flyter in. Vid det här laget har kassan förgreningar litet var stans inom koncernen, och medlemmarna lever fortfarande såsom grodorna — på hoppet.

Vid *Erm* startades redan vid utbrytningen från Huvudfabriken en egen sparkassa, och insättarnas behållning rör sig nu om ca 100 000 kr. 1947 startades även en obligationsförening. En hel serie 47:or inköptes, och sedan fick personalen teckna sig för andelar, som betalas med 15 kr per månad.

— Och de andelarna var inte svåra att sälja, säger kamrer H Avermark, som sköter *Erm*s sparaffärer. Och när vi även kunde inkassera en 1 000-kronorsvinst var det idel belåtna obligationsköpare.

Vid *Rifa* finns en sparklubb med ett 30-tal medlemmar, berättar fröken Ulla-Britta Johansson på inköpsavdelningen. Och det är ungefär samma antal som var med, då vi startade i september 1948

Världens största seriekondensator

Vid Alfta i närheten av Bollnäs inkopplades i början av detta år världens största seriekondensator. Den har till stor del byggts vid Sieverts Kabelverk och ligger på mitten av den 200 kilovolt kraftlinje, som går från Storforsen i Indalsälven till Hallsberg.

Kondensatorns uppgift är att minska överföringslinjens induktiva motstånd, varigenom man kan överföra mera ström på ledningen och således utnyttja denna bättre. Lägre kostnader för överföringen av den elektriska kraften uppnås härigenom.

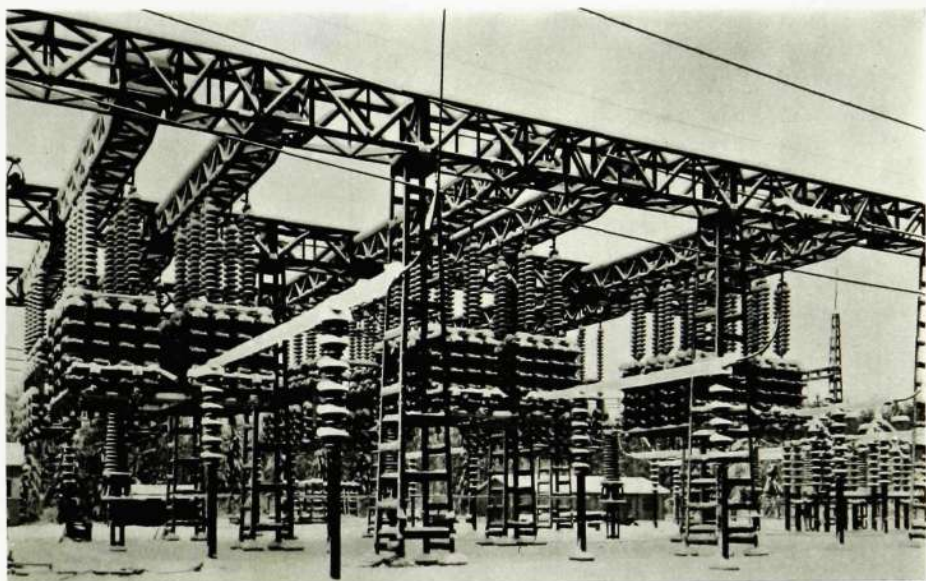
Kondensatorns effekt uppgår till något över 30 000 kilovoltampere och består av ca 1 200 kondensatorenheter. Hälften av dessa har Sieverts Kabelverk levererat, och de övriga har kommit från ASEA. Strömmen genom kondensatorn uppgår till ca 500 ampere, då linjen är fullbelastad. Spänningen är då ca 20 000 volt. Genom användningen av detta kondensatorbatteri kan den överförda effekten på linjen ökas från 140 megawatt, motsvarande en ström på ca 400 ampere, till ca 170 megawatt, som motsvarar 500 ampere.

De olika kondensatorenheterna hänger i isolatorkedjor i en stålkonstruktion. Man valde detta monteringsätt delvis därför att det ställer sig något billigare än det mera normala förfarandet med kondensatorerna stående på stödisolatorer. Kondensatorenheterna — populärt kallade »burkar» — är försedda med porslinsgenomföringar och kylflänsar och innehåller de aktiva delarna i kondensatorn. En kondensator består vanligen av ett par plattor, som skiljs åt av ett isolerande skikt. Inom krafttekniken används vanligen oljeimpregnerat papper som isolering mellan »plattorna», vilka här utgörs av mycket tunna aluminiumfolier.

Det är ansenliga kvantiteter folie och papper denna seriekondensator innehåller. Aluminiumfoliet uppges täcka en yta av omkring 35 tunnland. För den som inte vet det redan kan nämnas, att 35 tunnland motsvarar 170 000 kvadratmeter. Det isolerande pappersskiktet består av tunna papper med en tjocklek av 2 å 3 hundradels mm. Då det finns 4 å 5 dylika papper i isolerskiktet, blir den totala pappersytan omkring 6 gånger så stor som folieytan. Hela anläggningen väger

omkring 250 ton och har kostat något över 1 miljon kronor.

Det går emellertid inte att bara koppla in denna seriekondensator i linjen, utan en hel del skyddsapparater måste finnas, som skyddar batteriet mot onormala företeelser, som kan inträffa på nätet. Det kan t. ex. hända att det blir störningar i kraftöverföringen, och det kan bli en kortslutning i närheten. Vid kortslutningar stiger strömmen avsevärt och vill det sig riktigt illa, kan strömmen genom kondensatorn stiga upp till 7 gånger märkströmmen. Så höga strömmar tål ej

Världens största seriekondensator vid Alfta i närheten av Bollnäs har till stor del byggts vid Sieverts Kabelverk. Den har en effekt på något över 30 000 kilovoltampere och har dragit en kostnad av ca 1 miljon kr.

kondensatorn, och därför har man över batteriet anslutit ett gnistgap, som kortsluter batteriet om strömmen överstiger ca 3 gånger det normala. Dessutom finns en hel del andra anordningar, som skyddar batteriet.

Hela anläggningen provades ingående i början av januari, och man utförde därvid kortslutningsprov i nära full skala. Allting fungerade enligt beräkningarna och batteriet har sedan dess varit i full drift utan att något anmärkningsvärt inträffat.

Seriekondensatorn i Alfta kommer ej att vara bemannad, men under det första året övervakas den av inkopplade oscillo-

Anläggningen består av 1 200 kondensatorenheter

Aluminiumfoliet täcker 35 tunnland

1 milj kvm papper ingår i isoleringen

Sammanlagda vikten är 250 ton

grafer, som automatiskt registrerar inträffade händelser, om något onormalt skulle äga rum.

I USA där man är van att finna allt som är »biggest in the world» är den största kondensatorn i drift endast tredjedelen så stor som Alfta-kondensatorn, men inom den närmaste tiden kommer USA att få en färdig, som är av samma storleksordning som Alfta. Den svenska kondensatorn kom dock tack vare Kungl. Vattenfallsstyrelsens initiativ först i drift. För närvarande bygger Kungl. Vattenfallsstyrelsen en 380 kilovolt kraftlinje mellan Harsprånget och Hallsberg. Beräkningar har visat att för denna linje seriekondensatorer med stor fördel kan användas. Man kan därför räkna med att seriekondensatorn får stor användning i framtiden, när det gäller att transportera ned norrlandskraften till förbrukningscentra i mellansverige. L H

Det finns alltid ett bättre sätt...

På denna och vidstående sida presenteras en del av de förslagsställare inom koncernen, som erhållit penningbelöning för goda förslag till förbättringar och arbetsmetoder. Exemplet manar till efterföljd, och det finns ännu plats för goda idéer, som rör rationalisering av arbetsmetoder, arbetarskydd och konstruktiva förbättringar av firmans produkter.

Henry Ford har en gång sagt, att var- enda operation, som i dag göres på ett sätt under nästa årtionde kommer att göras på ett bättre. Men tro inte, fortsatte bilkungen, att det är en uppgift endast för vetenskapsmän och konstruktörer att förbättra och förenkla arbetsmetoderna. Den uppgiften faller också på alla dem, som dagligen sysslar med ett visst arbete, behärskar detta bättre än någon annan och därigenom har större förutsättningar att upptäcka var förbättringar skall kunna göras.

Mången tror kanske, att de små förslag, som han eller hon skulle kunna komma med, inte betyder något. De kan dock ha ett stort värde för alla parter. En serie små förslag till förbättringar för ofta säkrare mot målet än på en gång genomgripande förändringar. Genom sådana förslag blir arbetet enklare och lättare och på samma gång höjes och förbilligas produktionen, vilket indirekt kommer alla till godo. Samtidigt ökas företagets konkurrenskraft, vilket i sin tur medför att företaget får större möjligheter att komma över krisperioder.

Sedan förslagsverksamheten startade har flera goda förslag inkommit. Sammanlagt har i belöning utbetalats ca 7 000 kronor för 110 förslag.

Det har tidigare vid de olika företagen meddelats hur förslag skall lämnas in och hur de behandlas. Varje genomförbart uppslag belönas. Kanske just Ni har ett bra förslag.

Belönade vid Huvudfabrikens kontor

1) Ingenjör Svante Hierstrand, Cb, förslag till laborationer i automattelefon. 2) Ingenjör Oskar Fredriksson, GaC, förslag till införandet av s. k. vipptöd i kartotek med vertikalkort och nytt kopieringsförfarande som ersätter Roko- tryck. 3) Ingenjör Gösta Ek, Yb, förslag till nytt förfarande med den s. k. orienterande specifikationen. 4) Ingenjör Sture Karlsson, H, förslag till ny metod för uppritning av audiogram. 5) Herr Erik Eriksson, Vta 77, förslag till rekvisitionskopior för leverans från Vta 77. 6) Ingenjör Einar Karlsson, Vpp, förslag till redovisning av tråd på samlingsorder. 7) Herr Hugo Thunström, Evs, tabell för beräkning av skateavdrag. 8) Ingenjör Gösta Thames, UatC, etikethållare för träryggspärm. 9) Ingenjör Eivind Reuterwall, He, förslag att avlöning skall utbetalas i jämna kronor. 10) Herr Bertil Elvhage, Vp, förslag att en del kontorsarbete utföres såsom hemarbete och förslag om informationsverksamhet rörande arbetet för personalen på planeringsavdelningen. 11) Herr Birger Öhman, Vpd, förslag till ny blankett för tillverkningsorder. 12) Herr Sven Pettersson, Les, Hållare för mikrotelefon, så att man vid telefonerandet får båda händerna fria. 13) Herr Lennart Larsson Vta 04, förslag till förtryck på offsetplåtar varigenom skrivning underlättas.

Belönad i Katrineholm

Alf Norlin, Vt 51 omkonstruktion av värmestämplingsordning, verktyg för isättning av stift i kopparkutsar, verktyg för påtryckning av bricker, vid ruststommetillverkning m. m.

Belönade vid Huvudfabrikens verkstad

1) Oskar Richter, Vta 30, förslag till kabelklammer för montering av instrumenttavlor. 2) Erik Rune Granlund, Vta 12, säkerhetsanordning vid baxning av press. 3) Sven Åke Löfström, Vta 22, konstruktion av en tillhållare på verktyg för övervikning av multipelfjäderkaka. 4) Nils E Johansson, Vta 19, påfyllningsanordning för såpcistern samt ändring av locket till densamma. 5) Olgert Skomba, Vta 27, förbättring av fixtur för koordinatväljarbrygga. 6) Helge Svensson, Vta 16, verktyg för kratsning av reläskenor. 7) Karl Edvin Mähl, Vta 32, verktyg för riktning av reläskenor. 8) Alfred Ferm, Vta 12, förbättring av diverse verktyg till multislidepress. 9) Carl Gösta Ericsson, Vta 36, fixtur för inställning av impulsgrupp till 500-väljare. Justeringsjigg till 500-väljare. Hakmått för underlättande av justering av ringens ingrepp i magnetkopplings kuggjul. 10) Sven Artur Näsström, Vta 11, anordning för lödning av klockrullar. 11) Gustaf Pettersson, Vta 16, nätkonstruktion för uppvärmning av kabelboxar.

Belönade vid Kabelverket i Älvsjö

1) Ingenjör Joel Berg, förbättring av viss arbetsplanering. 2) Einar Andersson, dragcylinder för tråddragningsmaskin och skyddsanordning till do. 3) Tore Hellmark, ställbar upprullningsaxel till korspolningsmaskin. Automatisk avstängningsanordning för gasbrännare. 4) Gustav Nilsson, ändring av låsmekanism för trummor i vertikal 4-slagningsmaskin, skydd till do och remspänningsanordning till do. 5) Anders Gerner, lyftanordning för brythjul till gummi-spruta. 7) Helge Andersson, förbättring av arbetsmetoder vid montering. 8) Carl Håkansson, automatisk avstängningsanordning för gasbrännare. 9) Julius Eriksson, broms till pappersspinnare. 10) Axel Berglund, ny metod för hoplaxning av skyffel till lindningsmaskin för toroidspolar.

Belönad i Karlskrona

Bengt Ekberg, Vt 54, anordning för slipning av ankare till polariserade ringklockor.

Belönade vid Sieverts Kabelverk

1) Alfons Magnussson, Gummiledningsfabriken, förslag till plåtskydd för spolmaskin. 2) Gösta Köhler, Gummiledningsfabriken, förslag till rengöring av silduksrundeller. 3) Gunnar Holmberg, Avd. 26, för arbete i samband med konstruktion av 4-kablingsmaskiner. 4) Karl Aneloft, Gummiledningsfabriken, förslag till förbättring av verktyg till Turbojektorn. 5) Teodor Isaksson, Gummiledningsfabriken, förslag till säkerhetsåtgärd vid vridmaskin. 6) Folke Jakobsson, Gummiledningsfabriken, förslag till transportkärra. 7) Börje Sandberg, Gummiledningsfabriken, förslag till skydd för spolmaskin och förslag till säkerhetsåtgärd vid varuhissen. 8) Kjell Helligren, Snickerifabriken, förslag till hammare med »purrr».

Belönad vid Försäljningsbolaget

Olov Kaufeldt, förslag till nischlucka och förslag till membranventilskåp.

Belönad vid Radiobolaget

Sven Gustavsson, Pressverkstaden, förslag till ändring av tillverkningen vid hållning av spolstommar.

Belönade vid Ermi

1) Ivan Westergren, hållare till luftmunstycke. 2) Axel Wennström, förslag till förbättring av tillverkningsmetoderna ifråga om spårklippning på magnet. 3) Arthur Carlsson, förslag till förbättring av tillverkningsmetoderna ifråga om bormning av smörjhylsa för elmätare. 4) Rickard Kolby-Jensen, förslag till förbättring av tillverkningen vid slipning och polmärkning av magnet. 5) Karl Hugo Rosén, anordning för fräsning av spår i smörjhylsa. 6) Knut Hagström, stoppanordning vid uppläggning av plåtar i råmaterialförrådet.

Belönade i Söderhamn

1) E. Larsson, Vt 63, verktyg vid skärning av remsor ur eborolit. 2) A Bengtsson, Vt 64, uformning av broms på svarvar. 3) Erik Nordlund, Vt 64, Ändrad metod för tafsning av elbordssnöre. 4) O Lindquist, Vt 68, Måttändring av nav. 5) Olsson, Vt 64, ändrad arbetsmetod vid svarvning av v. 6) H Risberg, Vt 64, användandet av bortblåsningssprinet vid tillverkning av gängverktyg.

Belönade vid Telesignal-fabriken

1) Förman Holger Jönsson, ändring av präglingsverktyg för programhjul. 2) Holger Zettergren, förslag till anordning vid

bandslipning. 3) Einar Blomquist, apparat för klippning av vinklar och sterlingrör. 4) Förman Alvar Törnqvist och 5) Alfred Welin, konstruktion av anordning med optiskt glas för avläsning av sylvistor.

400 LM-veteraner på vå träff i Midsommarkrans

Alla på L M Ericsson vet säkerligen vem som är »Kippar-Kalle». Men det är nog inte många som känner hans fru. Och henne vill jag särskilt varmt hälsa välkommen hit ut till Midsommarkransen, sade direktör Helge Ericson, då han första söndagen i mars hälsade ca 400 pensionärer och guldmedaljörer med fruar välkomna att bese telefonfabrikens anläggningar.

Det var »Kippar-Kalles» fru, som kommit med förslaget att de anhöriga skulle få se hur det såg ut på deras mäns arbetsplatser, och det var detta som nu förverkligades.

Värliga solknippen skapade extra högtidsstämning, och välvilliga lottor från L M Ericssons hemvärn hjälpte de gamla till rätta och visade vägen. Till tonerna av LME-orkestern samlades gästerna i arbetarmatsalen, varefter direktör Helge Ericson framhöll, att det var en högtidsdag för företaget att få se så många av sina gamla medarbetare församlade. Många av de närvarande pensionerades redan för länge sedan och har aldrig arbetat i fabriken vid Midsommarkransen. Direktör Ericson berättade om vad som hänt inom företaget de senaste tio åren, då nya fabriker vuxit upp i Katrineholm, Karlskrona och Söderhamn och hur de anställdas antal ökat till omkring 13 000 personer.

Sedan ingenjör Nils Sköldberg orienterat om bolagets världsomfattande organisation bänkade man sig vid kaffeborden. Vid hedersbordet satt f. d. kassörskan, fröken Constance Andersson, som började vid LM redan 1891. Åttioårige sandblästraren Alfred Rosenberg berättade för sina bordsgrannar hur det såg ut vid fabriken och lackerarverkstaden förr i tiden, och Otto Wigren, som 1895 sökte plats hos

För de flesta pensionärer var koordinatväljarna en ny bekantskap, och här ses en grupp på Via 26 slifta närmare bekantskap med dess konstruktion.

Lottor från LM:s hemvärn hjälpte de gamla till rätta och visade vägen. Guldmedaljören Olga Starbeck, Via 13, ses här ovan tillsammans med lottorna Ellen Johansson, Cn, och Lilly Jödahl, Trs.

Direktör Hans Thorelli, f. d. överingenjör John Engblom vid Beeston i England med fru, f. d. chefen för nätavdelningen ingenjör C. A. Englund och ingenjör Rudolf Kruse vid kaffebordet på bilden t. h.

fabrikör L M Ericsson, talade om att det var hans prästbetyg, bekräftande hans småländska ursprung, som öppnade telefonfabrikens portar för honom. I tre år satt Wigren och gjorde magneter i källaren, men sedan flyttade han upp i ljuset och kom då på Blesells avdelning, där han stannade tills han pensionerades.

Efter kaffet började rundvandringen i den stora fabriken medan högtalarna spelade Kväsarvalsens och andra glada melodier från den tid då seklet var ungt. Ett 25-tal ciceroner sekunderade de gamla och tjänstgjorde såsom »sekundvisare» allt medan timmarna hastigt förrann.

På bilden överst ses direktör Helge Ericson i samtal med »Kippar-Kalle» och dennes maka, som först framställde önskemålet om att de anställdas fruar skulle få se sina mäns arbetsplatser. Till hennes stora besvikelse ville maken dock inte sätta igång sin skipp, men han fick i detalj beskriva hur maskinen fungerar.

»Ta en kaka till», frestar servitrisen ingenjör Gustav Werner, som kom i bolagets tjänst 1893. Han berättade för sina bordsgrannar hur det såg ut vid telefonfabriken för 50 år sedan och hur det gick till vid LM då seklet var ungt.

Ingenjör Emil Ek hjälpte i sin ungdom fabrikör L M Ericsson med konstruktionsarbeten. På nedanstående bild demonstrerar han LM:s första telefon för sin maka.

Apparatförbindaren Gottfrid Karlsson var på sin mammas gata, när han för sin fru demonstrerade en invecklad kabelhärva. (Bilden ovan).

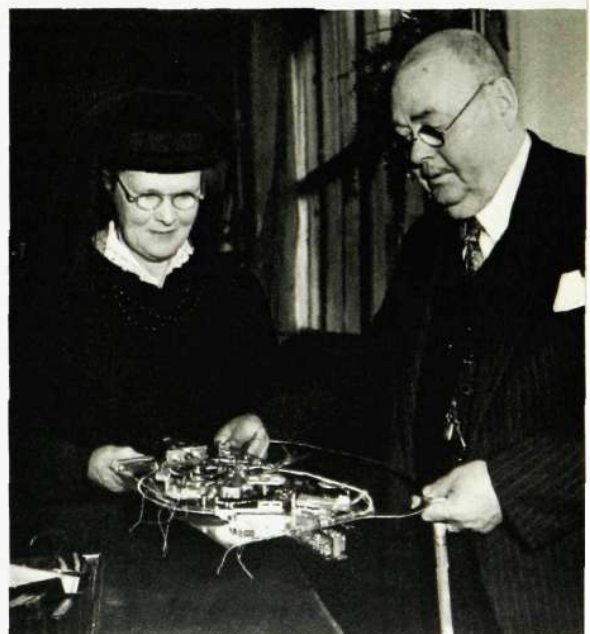
Modellsnickaren Nils Engström med sina 45 LM-år blev värtalig, då han för sina bordsgrannar berättade om när »petmojen» skapades: det var nämligen han som tillverkade prototypen. Lottan Jödahl, Trs, var intresserad åhörare. I referatet från festen gjorde Ny Dag gällande att Engström varit anställd vid LM i 75 år. Detta har föranlett en vild protest från den vitale snickaren. Se insändareavdelningen på sista sidan.

F. d. kassörskan Constance Andersson tyckte det var roligt att träffa så många av de gamla arbetskamraterna. Hon anställdes redan 1891 och kunde bland de närvarande räkna de flesta LM-åren. På bilden t. v. berättar hon en rolig episod, som tilldrog sig vid sekelskiftet, för direktör Helge Ericson med fru.

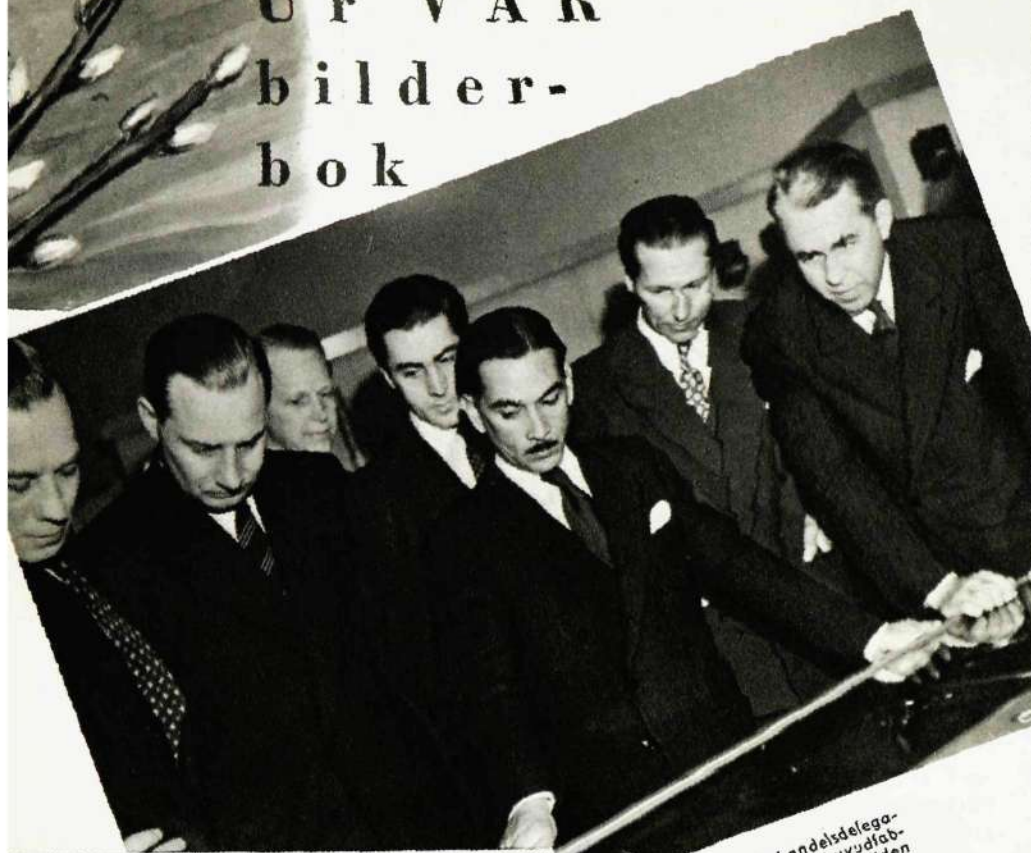

Ättiosexårige träsvarvaren Sven Lovén hade lovat visa sin fru något, som han gjort på LM, och med stolthet pekade han ut ett par väl-snidade telefoner från sekelskiftet på Utställningen. »Ja, sådana har jag gjort många, du Selma,» förklarade han med värme i rösten. Ovan t. h. bekantar han och frugan sig med LM:s senaste telefonmodell.

Johan Emil Andersson, som under många år var mekaniker på Vta 20 och sedan kom över till Vta 32, förklarar på bilden t. h. för fru Klausén hur en 500-linjers-väljare fungerar.

Ur VÅR bilder- bok

En holländsk-indonesisk handelsdelegation gästade för en tid sedan huvudfabriken i Midsommarkransen. På bilden ovan ses några av medlemmarna med chefen för de indonesiska delegationen, M. Asmaun, i mitten.

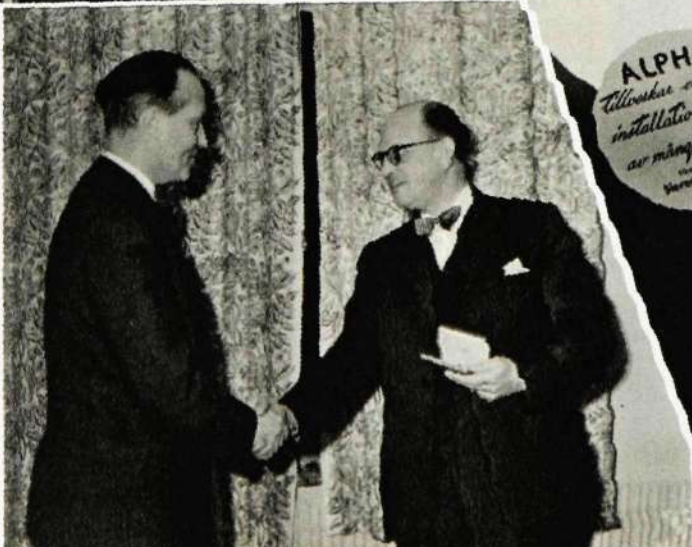
Den nyutnämnda radiochefen Elov Ehnmark gör på bilden i h. sin entré på Radiotjänst. I handen håller han ett »förermått», vars ursprung de flesta LM-are säkerligen kan lokalisera.

En uppmärksam utställning har hållits i Fosfatbolagets skylffönster vid Sturegatan i Stockholm, gör bl. a. AB Alpha i verkningar. (Bilden nedan).

Korporationsklubben vid fabriken i Katrineholm har hållit en trevlig maskeradbal, där glädjen stod högt i tak. På bilden ovan ses före demaskering fru Saga Persson-Lepong, Via 53, herr Evald Ahlén (med cylindern) och Tage Andersson (Polis Paulus Bergström), Via 15.

Plaketten för 25 år i bolagets tjänst har tilldelats ingenjör B. Lundgren och förman O. Andersson vid fabriken i Katrineholm. På bilden t. h. överlämnar verkstadschefen ingenjör Edvin Jonsson plaketten till ingenjör Lundgren.

Hundliv på LM

— DET ÄR JAG SOM SLITER HUND här på LM! Presentationen kommer från en lurvig fyrbent medarbetare, som i slutet av mars började sin tjänstgöring vid Huvudfabriken.

— Min företrädare Kay befinner sig nu i hundarnas himmel, och det är jag som skall svara för skället i tjänstebostaden bakom snickeriet, säger *Cæsar* och tillägger stolt, att han är medlem av Kungl. Svenska Kennelklubben. I dessa bostadsbristens tider känner jag mig överlycklig att ha fått överta en så förnäm tjänstebostad, fortsätter han. Och vilken mat sedan. Jag äter på SARA.

— Min ålder är 4 år, så jag har redan trampat ut valpskorna. Man har lärt mig hur jag skall apportera och hur jag skall uppträda, när jag får rang och värdighet av skyddshund. Min förnämsta uppgift skall ju bli att hålla tjuvar och bovar borta från LM. Min tjänstgöring kommer huvudsakligast att förläggas till nätterna, då jag följer med nattvakten och hjälper honom.

— Kay var en gammal trotjänare i LM:s tjänst, fortsätter *Cæsar*. Han var vid sin bortgång 12 år gammal. Men då ett hundår som bekant är lika med sju mänskliga, var han efter redaktörens mått 84 år. Under åtta år svarade han för säkerheten vid LM nattetid, och gjorde det med den äran. Någon medalj fick han inte, men det hoppas jag verkligen, att jag får då jag uppnår den stipulerade tiden med sammanlagt 105 tjänste- och levnadsår.

— Förlåt, men vilka är *Cæsars* hobbies?

— Ja, jag vet inte om jag vill avslöja det men det roligaste jag vet är att fånga råttor, näst efter det förstås att skälla på sådana, som ser ut att vara rädda för mig. Det är många, som missförstår, att jag har obegränsad yttrandefrihet, men det är en fördel som jag sätter stort värde på. Jag har dock redan kommit underfund med att det finns en hel del

Fem av företagets gamla trotjänare och medaljörer erövrade balettens mössor och tycks för övrigt inte vantrivas i sällskapet.

Folk med gnistan

hade Aftontidningen satt som rubrik, då den skildrade den kabaret, som vid ett flertal tillfällen i vinter framförts vid Sieverts Kabelverk.

Det första framförandet ägde rum i tjänstemannamässen, sedan gavs programmet vid företagets medaljmiddag och nu senast vid fabriksklubbens årsmöte den 25 februari. En del nya nummer hade då kommit till och en del gamla hade fått stryka på foten. Men resultatet blev en dryg timmes underhållning av vackra flickor med förföriska ben i baletten, goda sångprestationer, njutbara dansnummer, vackert klingande piano,

tonande dragspel och strålande imitationer. Bakom denna underhållning stod alltigenom företagets egna förmågor, fram-plockade ur alla personalgrupper. Det var tjänstemän, arbetsledare och arbetare i skön blandning, som trivdes utmärkt tillsammans i högstämmd toppform även utanför företagets portar.

I finalens sista versrader inföll även den tacksamma publiken i varierande tonarter med:

*»Tjänstemän i långa rader
arbetsfolk av alla grader.
Som kuggar en och var
Sieverts Kabelverk vi drar.»*

Huvudfabriken segrade i frågesport

Kunskapens träd har djupa rötter inom LME-koncernen och vid finalen i frågesport som ägde rum i Midsommarkransen slog trädet ut i full blom. Det var utvalda »hjärntruster» från Huvudfabriken och Telesignalfabriken, som drabbade samman inför en förväntansfull publik. Tävligen leddes av fritidskommitténs

trevliga LM:are, men ingen går dock upp mot husse, portvakt G Gustavsson, hoppas jag. Han har redan givit mig ett och annat saftigt fläskben!

Med ett bestämt skall förklarar *Cæsar* att intervjun är slut. Men innan han rasslar i kedjan för att dra sig tillbaka, förklarar han med en glimt i ögat, att ett vänligt ord då och då sätter han mycket stort värde på. Min företrädare blev visst bortglömd, slutar han.

ordförande förman Karl Karlsson, som med listiga och fyndiga frågor ställde de båda lagens vetande på hårda prov. Spänningen var hela tiden på toppunkten. Vetandet visade sig vara nästan lika stort på båda hållen, och poängställningen var hela tiden mycket jämn. Då resultatet sammanräknades visade det sig emellertid att »de lärde» från Huvudfabriken, herrar Åke Larsåker, Vi, Tage Holmström, Cnp, och Alex Sandberg, Vta 11, uppnått det bästa resultatet — 82 poäng av 90 möjliga. Representanterna från Telesignalfabriken, herrar Per Brunskog, Gustav Linder och Erik Wandel uppnådde 74 poäng.

Huvudfabrikens lag fick därmed sin tredje inteckning i det vandringspris, som det nu tävlades om för tredje gången.

Ett lag från publiken fick svara på en skur frågor som haglade från tävlingsledaren. Hr Nils Lindberg, Vta 39, visade sig som den störste allvetaren och fick under publikens jubel mottaga sitt välförtjänta pris.

LM:s
fyrbente
vaktare,
Cæsar.

100-årig telefon- pionjär

Hundraårsminnet av Victoria Bendictsons födelse har firats bl. a. genom att på teater-scener i Stockholm, Malmö m. fl. städer spela några av hennes pjäser, som hon författade under pseudonymen Ernst Ahlgren.

Victoria Benedictsson var en av de verkliga telefonpionjärerna i vårt land. Hennes pjäs »I telefon», där huvudrollnehavaren Siri har ett timplågt samtal med sin älskade, skrevs ursprungligen för den uppburna skådespelerskan Ellen Hartman, som reste land och rike omkring med sin telefon och gjorde stormande lycka.

Turkiska förbindelser på Vta 26

Den unge turken Hüseyin Cenar sitter vid en provpall på Vta 26 och ser till att alla förbindningar är rätt utförda och att de olika reläerna fungerar som de skall. Samtidigt småvisslar han för sig själv några takter ur Schuberts ofullbordade och bryter då och då av med att gnola refrängen ur »Stambuls ros».

Och när vi frågar honom hur han trivs ger han en blomma till sina arbetskamrater och berättar att han funnit sig väl tillrätta såväl med den kalla vintern som de ljusa sommarnätterna. Sitt tekniska vetande har han spått på med att på kvällarna studera vid en teknisk skola.

Samtidigt har han med energi gått in för att lära sig ärans och hjältarnas språk, och han har lyckats så pass bra, att han nu obehindrat kan följa studierna.

— Det finns i mitt hemland inga möjligheter att studera telefonteknik, och för att få min vetgirighet stillad sökte jag mig till Sverige och LM, säger den kunskapsstörstande ynglingen. Och nu hoppas jag bli färdig ingenjör innan jag lämnar Sverige.

Den övre bilden är tagen vid Ellen Hartmans avskedsföreställning 1896 då hon spelar »mot» en L M Ericsson-telefon av modellår 1882. År 1925 gästspelade Ellen Hartman-Cederström på Dramatiska teatern, och några kvällar gavs också »I telefon». Samma telefon och samma kläder, som hon burit på sin avskedsföreställning 25 år tidigare, använde hon vid den festliga reprispremiären.

I samband med 100-årsjubileet togs pjäsen upp i Malmö, varvid Agneta Prytz kreerade huvudrollen (bilden bredvid). Även hon har en L M Ericsson-telefon som motspelare, men denna är från 1888.

Vem tror Ni har den behagligaste telefonrösten? Gissa det den som kan!

Den mörkhyade indiern K Jangbari, Vta 39, har lagt av sig sin österländska klädsel, men står gärna till tjänst med att visa damerna hur en turban skall knytas. Fröken Elvi Fagerström på 39:an lyckas vara mycket förtjust över hjälpen.

Yogagymnastik och justering av reläer

I den indiska elitgymnastiktrupp, som på Lingiaden förra sommaren väckte berättigad uppmärksamhet för den nästan övermänskliga muskelkontrollen, fanns en 24-årig mörkhyad yngling med det melodiskt klingande namnet Kantilal Amritlal Jangbari. Med sina stora bruna ögon sög han girigt upp alla nya intryck och blev så begeistrad i Mälardrottningen att han beslöt att stanna, och nu sitter han på Huvudfabriken i Midsommarkransen och justerar reläer.

— Mitt gymnastikintresse var bara en hobby, förklarar mr Jangbari med ett soligt leende, när vi träffar honom på Vta 39. När han hade avslutat sina skolestudier började han sälja tyger i Bombay, men hans stora livsintresse var radio och telefoni. All ledig tid använde han för att studera teknik, och för att hålla kroppen i form ökade han ut fritidsprogrammet med en och annan gymnastisk övning.

— Att jag skulle bli uttagen till Lingiaden, hade jag knappast vågat drömma om, fortsatte den sympatiske indiern, som blivit god vän med många av sina arbetskamrater, som nu passar på att få en och annan lektion i yoga.

— Min hustru är fortfarande kvar i Bombay, förklarade mr Jangbari till sist, men till sommaren hoppas jag kunna få presentera henne för mina svenska avdelningskamrater, som varit mycket hjälpsamma mot mig och som jag trivs mycket bra tillsammans med.

I förra numret av KONTAKTEN har vi fått göra bekantskap med HF:s Matråd och Matrådinnor, bänkade till konselj. Fotografen har visserligen inte lyckats fånga deras blickar, men det beror nog bara på ovanan vid publicitet och blyghet inför presentationen efter allt vad de lyckats få igenom under en mycket kort tidrymd. Tänk bara på den stora folkomröstningen om våra maträtter, genomförd utan några oroligheter och under sådana former, att man nu säkert inte behöver betvivla, att folket vill ha fläsk och inte fisk. Jag hoppas nu bara, att våra Matråd också till vardags skall använda sig av denna välförtjänta titel.

När jag var Matråd

Av ingenjör Nils Sundevall

Det finns ju både Borgarråd och Statsråd som utan rädsla låter trycka sin titel både på visitkortet och i telefonkatalogen. Medan vi är i farten föreslår jag, att matrådets ordförande tituleras excellens, nu när menyn säkerligen blir excellent. Så vill jag ge Herr Excellensen och matråden ett litet tips för bibehållande av den stora popularitet de nu vunnit. Låt oss inte glida in i vällevnaden utan att få en påminnelse om »Vad vi sluppit äta». Några dagars matsedel skulle då se ut så här:

MÅNDAG: Biffstek med lök; *Ni slipper* Sillbullar

TISDAG: Fläskkotlett; *Ni slipper* Doppsko med rödbetor

ONSDAG: Ugnstek skinka med äppelmos; *Ni slipper* Kokt vitling o. s. v. o. s. v.

Själv har jag varit Matråd en gång. Hjalle Norén och jag höll på med Venedigstationerna och måltiderna intog vi

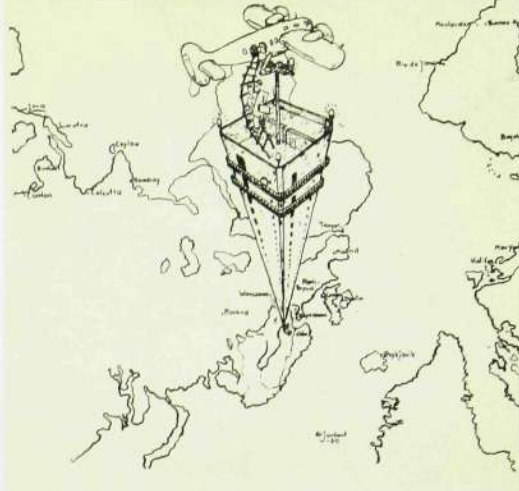
på Trattoria »Due Spade», känt för sin vällagade mat och sitt utmärkta lantvin. Det lilla näringsstället såg inte mycket ut för världen. Utanför hängde en gammal rostig skylt med två korslagda värjor (= Due Spade) avbildade, och ingången var liten och oansenlig. Men bredvid denna låg ett läckert skyltfönster, där man kunde beskåda alla de råvaror, av vilka trattoriens delikatesser tillagades. Där låg prydligt uppradat biffkött, vackra fläskbitar, skålar med frittirkokta räktjärter (*scampi*), bläckfiskar, friska och färska grönsaker, stora korgar med persikor och andra frukter, och allt detta vaktades av några stora

humrar, vars klor för säkerhets skull var hopbundna för att de inte skulle kunna göra något bus eller ge sig iväg.

Värden på stället var en kastrullernas mästare, som kunde variera makaronernas tillagning på minst femton olika sätt, och som var en veritabel trollkonstnär, när han behandlade en bit kabeljo. Under hans skickliga hand blev denna fisk, som man ser så illa behandlad i Sverige, en riktig delikatess, som uppenbarade sig i en mängd olika skepnader.

En dag hade emellertid jag fått ett »gävpaket» från old Sweden, och Hjalle och jag beslöt att ordna en helsvensk afton. Med rörelse smekte vi med ögonen de svenska läckerheterna, och värden på »Due Spade» lovade oss att komplettera vårt hemlands vilda måltid med ytterligare något helsvenskt, om vi blott kunde ge honom ett tillagningsrecept. Efter en stunds parlamentering föll valet på Biff à la Lindström, och jag stegade ut till värden och berättade i detalj hur den skulle tillredas.

Medan vi avbetade vårt svenska smörgåsbord hörde vi värdens glada sång ute i köket, och just som vi voro mogna för varmrätten uppenbarade han sig i dörröppningen och med ett stolt leende presenterade han två »bistecca svedese». Och härligare »Lindström» hade vi tidigare ej ens fått i Lindströms eget hemland. Rödda och tacksamma beprisade vi värdens anrättning och hans stora kulinariska snille, men han lugnade oss då med att det visst inte var så svårt att laga till sådan biff, »själv brukar jag nämligen då och då tillreda något liknande, för även jag har dåliga tänder», sade han.

Skyhögt

reser sig tornet på Huvudfabriken i Mid-sommarmarkransen å Gösta Jarberts, Zmt, fantasifulla teckning. Om någon har svårt att orientera sig på kartan är det lättare att känna igen landkonturerna om man vänder bilden upp och ned.

— Det är visst inte den upp-och-ned-på-vända världen jag velat illustrera, säger den blyge tecknaren. Det är endast min omtanke om läsarna, som dikterat åtgärden. Jag hade annars fått med för mycket av Ishavet och andra kalla regioner, och nu när våren står i sin fulla knoppning vill jag inte vara så hårdhärtad att kyla och is får dominera.

Osvuret är bäst

I början av mars grundades på en verkstadsavdelning vid huvudfabriken en förening mot användande av svordomar i arbetet. För varje svordom förpliktar sig medlem böta 5 öre till den gemensamma kassan. Redan vid första verksamhetsdagens slut kunde medlemmarna samlas till en trevlig middag, för vilken kostnaderna bestreds ur föreningskassan.

Tecknarens värfantasi

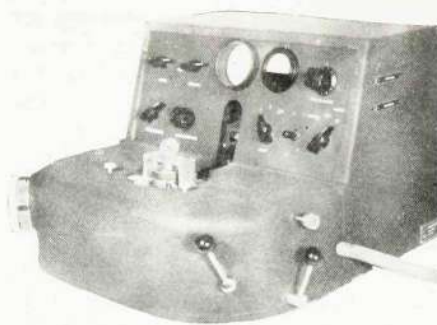
»Våren och fabriksarbete» kallar tecknaren B E Gustafsson, Vta 38, sitt nya bidrag. »Det är synd om människorna, sa Strindberg» har han skrivit på baksidan och vi får hoppas att de små fåglarnas ljuva toner skall stämma hans sinne så lätt att alla dystra tankar förjagas.

LM-marschen på skiva

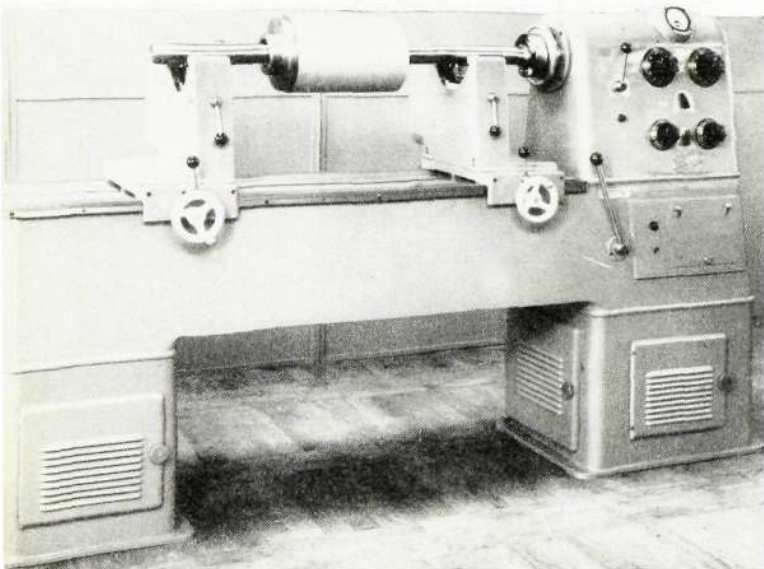
I samband med Radiotjänsts insamling för Europahjälpen inspelade LME-orkestern under ledning av Erik Malmberg den av honom komponerade LM-marschen. På andra sidan har LM-kören under ledning av Johannes Gohs sjungit in Morgensång av Nils W. Gade.

Denna skiva utgives nu av Sonora och försäljes till förmån för orkesterns och körens verksamhet. Priset per skiva är 4:— kr.

**Ermis ger balans
åt allt som kan
rulla och snurra**

Maskiner för uppmätning av obalans. Den övre är avsedd för mätning av gyrosnurror till flygplan och på den bredvidstående mätes rolorer som kan väga upp till 100 kilo.

Ermis märke är man van att se på elmätare och på elektriska mätinstrument, t. ex. små volt-, ampere- och wattmetrar. Man spärrar därför med förväning upp ögonen när man finner en maskin, välgående ett eller ett par ton och närmast liknande en svarv med en längd av sju meter, som på framsidan är prydd med Ermis välkända firmanamn. Det är en balanseringsmaskin för uppmätning av statisk och dynamisk obalans i maskindelar såsom rolorer till elektriska maskiner, vevaxlar, fläktar, pumpar, ja, överhuvudtaget allt som roterar.

Under kriget började dåvarande mätaravdelningen vid huvudfabriken att tillverka flyginstrument. I vissa typer av flyginstrument, vilka dock icke tillverkas av Ermis, ingår s. k. gyroskop, som bl. a. innehåller ett hjul, som roterar med mycket stor hastighet — 20 000—40 000 varv per minut — och dessa s. k. gyrosnurror måste balanseras ytterst noggrant.

Eftersom balanseringsapparaten för gyrosnurror har beröringspunkter med flyginstrumenttillverkningen, så låg det nära till hands för Ermis att ta upp tillverkning av sådana apparater, vilket skedde för cirka tre år sen.

Vad menas med balansering?

Vi tänker oss en rotor av en fullt symmetrisk massiv cylinder och med två axeltappar. Om vi antar, att cylindern har en diameter på 4 cm och att en vikt på

5 gram fästes på cylinderytan nära cylinderns ena ända, uppstår en obalans, som lätt kan konstateras om man lägger roterns axeltappar på två horisontella eggjar. Rotorn rullar då på eggarna tills den tunga punkten, dvs. den pålagda vikten, kommer nedåt. Rotorn kan balanseras statiskt genom att en balanseringsvikt av samma storlek placeras var som helst på motsatt sida. Statisk obalans kan således konstateras, när rotorn är i vila. Dynamisk obalans kan däremot endast konstateras, när den roterar.

Om balanseringsvikten placeras nära den andra ändan och rotorn bringas i rotation, kommer centrifugalkraften från vardera vikten att förorsaka vibration. Vid en hastighet av 20 000 varv i minuten får centrifugalkraften ett värde av ungefär 4,5 kg. Rotorn balanseras, om vikter av lämplig storlek anbringas på motsatt sida om respektive obalansvikt.

Maskiner för 3 tons rotorstyr

Eftersom Ermis i och med tillverkningen av apparaten för balansering av gyrosnurror var inne på balanseringsområdet och då det visade sig, att det fanns efterfrågan på apparater även för större objekt, så tog man även upp tillverkning av större maskiner. Tillverkningen började för tre år sen, och Ermis har nu levererat balanseringsmaskiner för rolorer välgående upp till 3 000 kg. Två principiellt skilda typer tillverkas: en för balansering av gyrosnurror och en för rolorer till elektriska maskiner, fläktar, vevaxlar m. m.

Skyddshandskar och trasor stor utgiftspost

Förbrukningsmateriel vid Huvudfabriken slukar årligen stora summor. Årskostnaderna för t. ex. emballagemateriel går för närvarande på ca 400 000 kr, kontors- och ritmateriel på lika mycket, förbrukningsverktyg drar ca 1,6 milj. kr samt oljor och rengöringsmedel ca 400 000 kr.

I syfte att nedbringa dessa kostnader har man börjat med en översyn av de olika posterna, och det har därvid visat sig att man på flera håll kunnat pressa ner utgifterna ganska betydligt. Utgifter för skyddshandskar var t. ex. förut en ganska stor post, men denna har nu reducerats betydligt sedan man börjat ersätta handskarna med fingerskydd. Ett flertal prov med sådana utföll nämligen till belåtenhet, och numera är det ytterst få skyddshandskar, som tas ut från förråden. De nya fingerskydden är såväl billigare som betydligt slitstarkare. Förut fanns på vissa avdelningar de som slet ut ett par handskar om dagen, men fingerskydden tål de hårdaste påfrestningar under mycket lång tid. Under förra året förbrukades 5 511 par skyddshandskar å 7 kr paret, och denna utgiftspost på ca 38 000 kr räknar man nu med att kunna

På båda maskinerna kan man mäta storleken av den kombinerade statisk/dynamiska obalansen och fastställa dess läge, dvs. man bestämmer hur stor vikt man skall lägga till eller ta bort samt var detta skall ske.

Mätningen sker på elektrisk väg, varvid rotorn lagras i fjädrande lager. När rotorn roterar, uppstår vibrationer i dessa lager, och de mekaniska svängningarna omsätts i elektriska spänningar, som förstärkas och föras till ett instrument, på vilket obalansens storlek uppmätes, t. ex. i millimeter borrhjulsdjup, gram, antal enhetsvikter osv. Genom att en känd spänning får samverka med vibrationsspänningen, kan läget av obalansen bestämmas, och detta kan ske automatiskt på så sätt, att en spärr griper in och stannar rotorn i ett sådant läge, att obalansen kommer uppåt.

Fingeravtryck ger obalans

Balanseringsapparaten för gyrosnurror är utomordentligt känslig och kan mäta vibrationer med en amplitud av ned till 0,00002 mm. Detta motsvarar den obalans, som fingeravtrycket från en normalt ren tumme ger på roterns periferi.

Balanseringsmaskiner från ERMI har sålts förutom i Sverige till Danmark, Norge, Finland, Holland och Jugoslavien.

LM har stolta skyttetraditioner

»Träna för korporationsskjutningen» är den uppmaning skytteledare just nu riktar till alla skyttar. På de flesta skjutbanor i Stockholm börjar träningen i och med april månads ingång, och den intensifieras ju närmare tävlingsdagen vi kommer. Tävlingen går av stapeln på Stora Skuggan den 7 maj och hålles i år för 27:e gången.

I år fyller L M Ericssons Skytteklubb 15 år, varför det kan vara lämpligt med en liten översikt.

L M Ericsson har mycket stolta traditioner att försvara i denna stora tävling. Vi har alltid erhållit en hedersam place-

minska väsentligt, då varje fingerskydd endast kostar ca 20 öre st. Förbrukningen av trasor var för några år sedan mycket stor på de olika verkstadsavdelningarna, och man började därför undersöka möjligheterna att minska detta konto. Det visade sig då att om trassel användes i stället för trasor, detta ställde sig betydligt fördelaktigare. Det blev dels betydligt billigare, och dels hade trasset mycket större absorberingsförmåga. Genom att trasorna ersattes av trassel kunde man årligen spara åtskilliga tusenlappar.

Borrar och gängtappar är en annan stor utgiftspost som man genom en effektiv propaganda har kunnat nedbringa betydligt. Och sedan dessa på en del verkstadsavdelningar måste rekvireras genom förmännen, har förbrukningen sjunkit ytterligare.

Vågor på ett upprört hav brukar man kunna stilla genom att gjuta ut olja. Men oljan på Vta 13 hade motsatt verkan, ty den åstadkom för en del år sedan om inte en storm, så åtminstone frisk kuling. De skyddsförkläden, som tillhandahölls personalen, visade sig inte »hålla måtten». Redan efter en dags användning släppte de igenom olja, och denna trängde sedan igenom kläderna. De som tjänstgjorde vid automatsvarvarna beslöt då att uppvakta verkstadsledningen för att få en ändring till stånd.

Just då uppenbarade sig en räddande ängel i en försäljares skepnad. Han erbjöd plastförkläden, och när dessa provades visade det sig att de utestängde oljan totalt. De var dessutom betydligt hållbarare och blev därigenom mycket billigare i användning.

Kostnaderna för förbrukningsmaterielen skulle säkerligen kunna nedbringas ytterligare. Är det någon som har några förslag till besparingsåtgärder är han hjärtligt välkommen.

ring. När L M Ericsson 1924 för första gången med lag deltog i tävlingen startade endast 19 skyttar, och det blev en 7:e-placering. Sämre än 7:e plats har aldrig erhållits, och sista gången vi hade denna placering var 1928. Sex gånger har vi segrat, blivit 2:a 3 gånger och 3:a 5 gånger. Deltagarantalet har varierat med konjunkturen för skyttet, vilka i viss mån tycks variera i takt med den ekonomiska konjunkturen.

Bläddrar man i gamla skytteprotokoll och prislister dyker många kända namn upp. I prislisterna uppenbarar sig redan 1924 och 1925 J Rehnberg, HF/Lo, Sven Gustavsson, N Palmgren, HF/CL och E Fridzén, Ermi. Den sistnämnde är fortfarande en av våra allra bästa aktiva skyttar. 1927 dyker C O Sohlberg, HF/Ck, upp, 1929 E Johansson, HF/Eva. 1930 träffar vi för första gången på Thyra Swahn, numera fru Cassbro, HF/Vts. Hennes namn återfinnes sedan ofta, och hon har dokumenterat sig som klubbens genom tiderna bästa kvinnliga skytt. 1931 och 1932 dyker namnen C Ahlberg, SIB, och A Redtzer, Dp, upp. 1933 och 1934 kommer V Salminen, FÖB, H Ohlin, De, och J Wikström, HF/U. 1935 bildades L M Ericssons Skytteklubb, och namnen H Thorelli, SD, och N Kallerman, Alpha, dyker upp i prislisterna.

De LM:are, som under åren nått största ryktbarhet som skyttar, är Alf Swahn, Tage Eriksson och Olle Sköldberg. Alla tre har erövat världsmästerskap. Swahn, fader till fru Cassbro, erövrade två olympiska guldmedaljer. Tage Eriksson dök upp 1930 och Olle Sköldberg 1934. Båda är fortfarande med i alla större internationella skytteevenemang. Synd bara att de inte längre är LM:are.

Den skyttekorporation, som gör oss äran stridig att vara bäst i Stockholm, är Spårvägen. F. n. har de övertaget; med 4 raka segrar de sista åren och med ytterligare 2 segrar, 1937 och 1942, har de lika många segrar som vi.

Emellertid, därest vi målmedvetet och i stort antal flitigt tränar under den till

Vta 11 blev årets bandymästare

För första gången på flera år har det varit »bandyvinter» till stor glädje för alla våra bandyspelare. Fotbollsplanen blev en isbana, där våra interna serier kunde utkämpas: sammanlagt 10 lag uppdelade i två divisioner. Isen har inte alla gånger varit den allra bästa, men detta har uppvägs av ett gott spelhumör.

Segrare i de två divisionerna blev Vta 11 och Vta 27. Dessa två lag möttes i en mycket spännande finalmatch, som blev en värdig avslutning på bandysäsongen. Vta 11 segrade med 3—0 och den dominerande figuren var »Kilas» från Vta 11, som själv var mästare till samtliga mål. Alla kämparna i de båda lagen spelade bra, och matchen blev en god propaganda för det ädla spelet.

tävlingen återstående tiden, har vi goda förutsättningar att nå ett gott resultat. Vi har aldrig tidigare haft så många goda 1:a klassare som i fjol. Av dessa har en del i år gått upp i 2:a klassen, och möjligheterna för goda resultat i de lägre klasserna är stora. Vi har så gott som alltid haft goda skyttar i de högre klasserna, och vi får hoppas att de inte sviker i år heller.

Även om möjligheterna till bra resultat kan bedömas goda, måste man komma ihåg att konkurrensen blir hårdare och hårdare. I fjol blev vi 4:e lag på ett resultat, som för några år sedan skulle räckt till en överlägsen seger. Av denna anledning gäller det att träna flitigt.

Sekr.

År 1929 segrade LM i korporationsskjutningen och skyttarna fick som belöning svara för arrangemangen vid 1930 års skjutning. På nedanstående bild ses det strönga skyttegardet samlat utanför expeditionen vid Stora Skuggan.

KONCERNMÄSTERSKAP

I brottning

Stockholmarna tog många goda placeringar

Söderhamnsfabrikens Korpklubb stod i år som arrangör för årets koncernmästerskap i brottning och tävlingarna hade samlat en överraskande stor publik som hälsades välkommen av fabrikschefen, ingenjör Erik Olsson. Sakkunskapen var starkt representerad bland publiken och många uttalade sin tillfredsställelse och förvåning över den goda klassen på de deltagande brottarna och de genomgående goda matcher som utkämpades.

Det rika matchprogrammet fick följande utseende:

Bantamvikt: S Olsson, SÖ — R Sundberg, LME, omvänt livtag, 5,15.

Fjädersvikt: T Olsson, SÖ — T Gjesvold, LME, lindena, 1,20; B Sjögren, LME — T Olsson, SÖ, nacksving, 8,20; B Sjögren, LME — T Gjesvold, LME, smidjebälte, 1,08.

Lättvikt: H Medin, ERMI — S Frisk, SÖ, nacksving, 2,30; K Elmlund, LME — A Larsson, LME, backhammer, 3,14; I Rohdin, SÖ — E Egner, LME, nacksving, 0,20; E Egner, LME — S Frisk, SÖ, backhammer, 2,30; H Medin, ERMI — K Elmlund, LME, omvänd backhammer, 2,45; I Rohdin, SÖ — A Larsson, LME, nacksving, 0,32; I Rohdin, SÖ — H Medin, ERMI, nacksving, 4,35; K Elmlund, LME — E Egner, LME, backhammer, 7,15; I Rohdin, SÖ — K Elmlund, LME, nacksving, 0,53.

Weltervikt: B Sjögren, LME — I Nyrén, SÖ, backhammer och halv nelson, 1,25; B Mickelson, SÖ — I Nyrén, SÖ, vippbrytning, 1,20; B Mickelson, SÖ — B Sjögren, LME, slängkryss, 0,25.

Lätt tungvikt: S Winlöf, SÖ — I Nilsson, SÖ, dubbel nelson, 2,15.

Skidsegrarna i de olika klasserna fr. v. V Håkansson, KV, äldre oldboys, K Bergström, LME, nybörjare, A Ericsson, SKV, seniorklassen, fröken Siri Larsson, SRA, damklassen och T Jansson, SÖ, yngre oldboys.

Koncernmästare i brottning blev sålunda i bantamvikt S Olsson, SÖ, i fjädersvikt B Sjögren, LME, i lättvikt I Rohdin, SÖ, i weltervikt B Mickelson, SÖ, och i lätt tungvikt S Winlöf, SÖ. Söderhamnarna erövrade således 4 titlar och huvudfabriken endast 1.

Efter tävlingarna hade brottarsektionen ordnat med en brottarbal, där deltagarna från övriga företag hade tillfälle att bekanta sig med Söderhamnsfabrikens personal. I en paus förrättades prisutdelning av ingenjör N Hagman, Alpha, och förutom mästerskapstecken utdelades priser till samtliga brottare och ett minnesmärke från Söderhamn. I Rohdin, SÖ, erhöll ett pris för snabbaste fallseger.

Erhill

Årsfest vid Karlskrona- fabrikens IK

LME:s IK, Karlskrona, höll i januari sin traditionella årsfest under verkligt gemytliga former i företagets matsal. Klubbens ordförande Göte Sjöstrand hälsade i ett inledningsanförande de närvarande välkomna och vände sig då särskilt till företagets chef ing. Stig Jacobsson och ing. Arne Wrette som jämte sina fruar inbjudits att övervara festligheterna.

Ing. Jacobsson förrättade prisutdelningen och bland pristagarna märktes frk. Kerstin Bergström som erhöll första pris i koncernmästerskapen i fri idrott 1949 och svarade härmed för Karlskronafabrikens starkaste individuella insats under året.

Ingenjör Stig Jacobsson i Karlskrona överlämnar 1:a pris i oldboysklassen till Georg Svensson, VI 54.

I skidåkning

Överraskande god standard på matcherna

Koncernmästerskapen i skidåkning ägde i år rum söndagen den 12 mars och start och mål var förlagda till Söderhamnsfabriken. Ett trevligt 1-mils-spår hade lagts upp i terrängen norr om fabriken, varvid man skickligt utnyttjat några knallar för att åstadkomma en och annan stigning och utförslopa.

Då starten gick klockan 9 på förmiddagen var det 5 minusgrader, men tyvärr försvårades tävlingen av en mycket kraftig nordostlig vind, vilken på de öppna fälten gjorde sig starkt kännbar. Genom en högtalaranläggning som hade förbindelse med en kontroll på halva banan kunde publiken överskådligt följa de olika striderna ute på banan. Kaffeservering hade anordnats inne i matsalen och där gjordes det goda affärer, ty det var inte många som maktade med att någon längre tid stå ute i den kyliga blåsten.

I matsalen var den förnämliga pris-samlingen uppställd. Den hade skänkts av industrier och affärer i staden, de anställda vid Söderhamnsfabriken och den arrangerande Korpklubben. För gästerna från de övriga företagen var också väl sörjt. Under sakkunnig ledning kunde fabriken beses och genom välvilligt tillmötesgående hade chefen för F 15 upplåtit några logement på Flygflottiljen för inkvartering av tävlande från andra orter.

En granskning av prislisorna ger vid handen att deltagarna från Stockholm erhållit anmärkningsvärt goda placeringar, trots att de i år haft mycket dåliga träningsmöjligheter. Men intresset för skidåkning är för närvarande mycket svagt i Söderhamn, och vi får hoppas att det genom denna propaganda skall få en extra knuff framåt. En särskild eloge är 56-åringen Håkansson vid KV värd. Han körde nämligen milen på 47 minuter! Bravo!

Resultat:

Seniorer 20 km: 1 A Eriksson, SKV, 1.19.01, koncernmästare; 2 N Persson, LME, 1.20.35; 3 B Almén, SÖ, 1.21.05; 4 T Strid, LME, 1.22.20.

Korporationsklubben LME i Katrineholm

har hållit årsmöte varvid beslöts att skyttektionen skall bli fristående. En skytteklubb kommer att bildas längre fram. Till styrelse för det nya verksamhetsåret valdes: herr U W Swenson, Vtnk, ordf.; E Kempinsky, Vta 53, v. ordf.; Sture Larsson, Vta 52, kassör; Lage Porat, Vta 52, sekreterare och fröken Gun Söderblom, Vtnk, v. sekreterare. Revisorer blev herr S W Eriksson, Vta 52-53, Nils Lindvall, Vta 52 och Birger Oskarsson, Vta 53.

Huvudfabrikens idrottsklubb

L. M. Ericssons idrottsklubb har hållit sitt 11:e årsmöte, varvid ing. Werner Sundell, CfuC, valdes till ordförande. Han efterträder verkställare E Olsson, som fört klubban under de senaste två åren. Styrelsen i övrigt består av ing. O Fredriksson, GaC, sekr., herr A Nyman, PiA, kassör, och idrottsledare H Forsberg. Efter årsmötet, som var talrikt besökt av medlemmarna, visades några amerikanska sportfilmer.

Yngre Oldboys 20 km: 1 Thore Jonsson, SÖ, 1.25.25, koncernmästare; 2 H Forsberg, LME, 1.30.21; 3 S Winlöf, SÖ, 1.34.02.

Juniorer 10 km: 1 V Johansson, SÖ, 42.12, koncernmästare; 2 F Mattsson, KV, 44.05.

Äldre oldboys 10 km: 1 K Håkansson, KV, 47.07, koncernmästare; 2 G Dahlberg, KV, 49.02; 3 J Persson, SÖ, 54.45.

Damer 10 km: 1 S Larsson, SRA, 52.19, koncernmästarinna; 2 M Röhdin, SÖ, 56.46; 3 S Westberg, SÖ, 1.00.53; 4 B Björk, SRA, 1.04.56.

Nyborjare 10 km: 1 K Bergström, LME, 42.14; 2 O Näsholm, LME, 43.16; 3 Å Jonsson, SÖ, 43.35; 4 T Karlsson, ERMI, 44.05; 5 J E Olsson, SÖ, 44.44.

ERHILL

God idrottsäsong för FÖB IF

Försäljningsbolagets IF höll den 9 februari ett talrikt besökt årsmöte. Föreningen kan under år 1949 redovisa en mycket framgångsrik verksamhet. Antalet aktiva sektioner har varit 8. Under året har föreningen stått som arrangör för koncernmästerskapstävlingar i handboll inomhus för herrar samt bordtennis. Särskilt den förstnämnda lävlingen blev en klar succé med deltagande av lag från Karlskrona och Göteborg.

Från verksamheten i övrigt kan nämnas följande:

Fotbollslaget har hemfört Motionsserien div. II samt kämpade sig även fram till finalen i Motionsseriens cuptävlan.

I handboll hemfördes Motionsserien div. VI mycket överlägset.

I bordtennis deltog föreningen med lag i Korpen div. VII och hemförde där en knapp seger. L Saar, FÖB, blev koncernmästare bland oldboys.

I korbowlingen har föreningen deltagit med ett lag i div. I för fyrmannalag. En tredjeplacering nåddes. I en klubbmatch i bowling mot RIFA IF om ett nyuppsatt vandringspris tog FÖB 1:a inteckningen. Föreningen har dessutom varit aktiv i allmän idrott, bandy, tennis och gång och har deltagit i förekommande koncern- och korptävlingar.

Den nya styrelsen fick följande sammansättning: hr Å Jonasson, ordf., K E Heddenskog, kassör, S Pettersson, sekr., S Erlandsson, S Larsson.

S E

Rifa IF

höll årsmöte fredagen den 3 februari i företagets mässlokaler. Av styrelseberättelsen framgick att nya sektioner kommit till för bordtennis, damhandboll, herrhandboll, schack och skytte. Bordtennis-

FÖB:s fotbollslag 1949. Stående fr. vänster S Reslow, H Lindberg, S Norberg, S Sjölund, A Brunberg, H Rondahl, B Öberg, S Erlander (lagledare), Knästående fr. vänster G Svärd, O Kaufeldt, B Särneman, S Larsson, och L Saar.

och bowlingsektionerna har deltagit i flera tävlingar med goda resultat.

Årsmötet utsåg ny styrelse, som efter konstituerande sammanträde har följande sammansättning: ordförande Rune Lundberg, v. ordförande Gösta Hellstrand, kassör Holger Stenmark, sekreterare Birgit Johansson och övriga ledamöter Bertil Andersson och Alice Olsson.

»För det kommande verksamhetsåret räknar vi med att få i gång sektioner för fotboll och orientering», säger ordföranden Rune Lundberg, som tidigare varit verksam i idrottsklubben vid Alpha. »Det finns gott om idrottsintresserade vid Rifa och idrottsföreningens verksamhet är uppdelad på så många sektioner att var och en alltid kan komma ut på träning eller tävling med kamrater i någon passande idrottsutövning.»

Korporationsklubben i Söderhamn

har hållit årsmöte, varvid till ordförande efter herr E Grip, som avsagt sig, valdes förman Thore Johnsson. Av den digra årsberättelsen framgår bl. a. att verksamheten under året varit mycket livlig och att Thore Johnsson tilldelats Svenska Korporationsidrottsförbundets förtjänsttecken. Efter årsmötet hade klubben anordnat kabaret och dans i matsalen.

Plingelin

Vad skall jag skriva om?

En viss signatur beklagade sig över att arbetarna inte skriver något i tidningen. Han trodde det vara ovanan att hålla i en penna och rädslan för språkets fallgropar, som skrämde dem. Därpå kan man svara »tja» och »jasså». Eller också kan även en arbetare läsa innantill, även om det enligt gängse begrepp går lite hackigt. Ty — handen på hjärtat — tidningen är skriven av tjänstemän för tjänstemän, inte sant?

KONTAKTEN har väl inte kommit till för att vara ett forum för kritik och självvransakan, eller hur? Är inte tidskriften i stället ett surrogat för Frälsningsarméns musikkår och plattformstrubadurer med motto: »Hurra va' vi ä' bra»?

Om nu min knackiga innanläsningskonst är så pass acceptabel att jag förstätt organet KONTAKTEN rätt, vad skall jag då som arbetare skriva om? Att vi är något nödvändigt ont, som höga bolagsledningen måste dras med, är vi fullt medvetna om, men vad förändrar det saken om vi skriver i KONTAKTEN och stämmer in i den 2 000-hövdade kören och också vrålar värt »hurra va' vi ä' bra»-vrål? Och den som inte gör det lär näppligen få något spaltutrymme i KONTAKTEN.

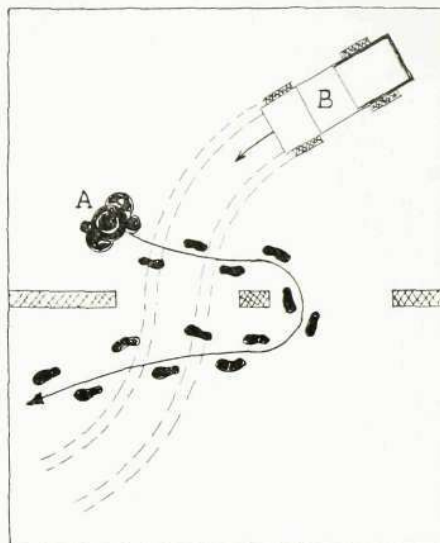
»En paria»

Nålsögat vid Huvudentrén

Nog är det en underlig ordning som tillämpas vid Huvudfabrikens entré. Detta att en vaktmästare skall behöva stå där och vifta in fotgängare genom den ena och fordon genom den andra porten.

Meningen med denne vaktmästare är väl att han skall få trafiken att gå smidigt och därigenom förhindra olyckshändelser. I så fall har givetvis en »trafikpolis» en uppgift att fylla där under rusningstid. Men observera — e n d a s t d å. Inne i stan får en fotgängare gå mot rött ljus om han inte hindrar den övriga trafiken. Likadant borde det vara här. När det ingen rusning är skulle vakten icke ingripa. Som det nu är kan man komma helt solo utan att det finns ens en sparkcykel inom synhåll, och trots detta bli tillbakamotad om man tänkt gå in genom fel port. Försök inte! Andra vägen!

Hur osmidigt hela arrangemanget f. ö. verkar kan belysas av nedanstående skiss:

En person (A) kommer från norr och skall in genom porten. En bil (B) skall också in. Som det nu är följer fotgängaren givna föreskrifter om han korsar bilens körbana, går den längre vägen in genom sin port och så åter korsar bilens väg!!

Fick nu istället både bil och fotgängare sköta sej själva gick fotgängaren in genom närmaste port antingen före eller efter bilen. Mindre komplicerat och mindre riskabelt. Och portvakten slapp stå ute och frysa om örönen.

Får vi be om en vettig uppmjukning av bestämmelserna.

Johan Fredrek

Fram för modernare ritbord!

När jag började på LM en gång i tiden blev jag mycket förtjust i ritbord och ritapparaterna. De stodo många pinnhål över de enkla hjälpmedel jag förut haft. Efter några år förflyttades jag till ett dotterbolag och fann att de hade ritbord som stodo lika högt över LM:s »träställningar» som dessa senare stodo över ritbräda plus vinkellinjal. Lekande lätt kunde man svänga den stora ritbrädan, så att den kom i lämpligt läge, antingen man satt eller stod, antingen man ritade i ritningens över- eller underkant. Under dagens lopp kunde ryggen inta en massa olika ställningar och ändå kunde synlinjen alltid träffa ritningen i rätt vinkel. Dessa mekaniska ritbord äro behagliga att arbeta vid och de slösa ej i onödan bort ritarens krafter. Efter en del år återkom jag till HF och fann till min stora sorg att »träställningarna» fortfarande voro vid liv. Alla som ha erfarenhet av ett modernt mekaniskt ritbord kunna nog intyga att det vore en god rationaliseringsåtgärd att fortast möjligt övergå till dem.

»En ritare»

Bridgeproblem

♠ E
 ♥ —
 ♦ E D 3 2
 ♣ K 2

♠ K 8
 ♥ 2
 ♦ 8 7 6
 ♣ Kn

♠ 5
 ♥ 10 4
 ♦ K Kn 9
 ♣ 6

	N	
V		Ö
	S	

♠ Kn 10 3
 ♥ Kn 3
 ♦ 10
 ♣ D

Klöver är trumf. Syd har utspelet. Nord och Syd skall ha samtliga stiek mot alla försvar.

Svar märkta »Bridgeproblem» bör vara KONTAKTENS red. tillhanda senast den 10 maj. Först öppnade rätta lösningen belönas med 10 kronor.

Problemlösning

KONTAKTENS pristävlan i förra numret att identifiera 6 ansikten hade samlat ett osedvanligt stort antal lösningar. Den hörde dock inte till de lättare uppgifterna, och ganska många hade gissat fel. Rätt lösning var: 1) Direktör Helge Ericson, 2) Direktör Hugo Lindberg, 3) Direktör Hans Thorelli, 4) Verkstadsklubbens ordf. vid LME, Åke Andersson, 5) Överingenjör Edwin Jonsson och 6) Direktör Gösta Gerdbem. Den först öppnade rätta lösningen hade insänts av Arne Norman, avd. 43 K, vid Sieverts Kabelverk. Prissumman tio kronor kommer med posten.

Tack

Härmed ber jag få frambara ett varmt tack till bolagsledningen för den stora vänligheten att bjuda in oss till fabriken söndagen den 5 mars, så att vi gamlingar fick tillfälle att träffas.

Kippar-Kalle

*

Undertecknad var en av de tacksamma inbjudna på visningen av fabriken den 5 mars och skickar härmed mitt tack.

Döm om min förvåning då jag genom tidningen Ny Dag fick reda på att jag hade satt ett nytt LM-rekord, jag skulle nämligen varit anställd i bolaget i sjuttiofem år, vilket betyder att jag blev anställd flera år innan jag blev född — ja, jag blev anställd i bolaget innan det blev något bolag, om jag minns rätt. Detta är »Nytt LM-rekord» och nu sitter jag här och bara väntar på pokalen.

Er allvarlige skämtare

Nils Engström

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

AB Ermex, Solna.

Ordinarie sammanträde den 7 december 1949 och 16 mars 1950.

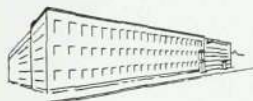
Efter det arbetare och tjänstemän förrättat avtalsenliga nyval har nämnden följande sammansättning:

Företagsledningen: Ordinarie ledamöter: hrr H Ramstedt (ordf.), M Hagengård, R Lindgren.

Arbetarna: Ordinarie ledamöter: fru S Book, fru G Kanälv, hr O Jaurell (v. ordf.). Suppleanter: fru I Lindberg, hrr E Burström, K Kroon.

Tjänstemännen: Ordinarie ledamöter: hrr T Ekstedt, S Josephson. Suppleanter: fru M Julle, hr K G Linnell.

Vid sammanträdet den 7 december behandlades möjligheterna att tillåta rökning i verkstaden. Senare har tillstånd givits av försäkringsbolag och brandmyndigheter om att rökning kan tillåtas i viss utsträckning, varom anslag uppsatts. Det meddelades vidare, att en personalklubb omfattande alla personalkategorier vid bolaget bildats. Vid sammanträdet den 16 mars diskuterades *belysningen* i verktygsverkstaden och vissa principiella ackordproblem.

AB Ermi, Ulvsunda.

Ordinarie sammanträde den 12 januari 1950

Verkstadsarbetarnas representanter hade inlämnat förslag om *arbetsombyten för tempoarbetare*. Man ansåg, att det i längden verkar deprimerande på en person att vara tvungen att utföra samma handgrepp dag efter dag och att ett ombyte av arbetsuppgifter skulle minska enformigheten. Sådana ombyten innebär vissa olä-

genheter ur företagets synpunkt, det var man medveten om, liksom för vederbörande arbetare på grund av mindre förtjänst till följd av bristande rutin vid nya arbetsuppgifter. Hr Cederqvist påpekade, att många tempoarbetare trivs bra med sina arbeten. Det har bl. a. en undersökning på avdelningen för mätarhop-sättning visat. Många är emellertid inte nöjda med tempoarbete, framhöll hr Jakobsson, och det finns åtskilliga bland dem, som inte kommer sig för att begära ombyte av arbete eller som anser det hopplöst med hänsyn till erfarenheterna på arbetsplatsen. Följden blir, att dessa skaffar sig arbete hos andra bolag. Hr Nerlén insåg vikten av att då ett tempoarbete börjar kännas motbjudande kunna få ett annat arbete, som åtminstone för en tid kan binda intresset. För närvarande kan inte några allmänna direktiv lämnas om ett sådant system. Det bör emellertid vara möjligt att efter diskussion med arbetsledarna i viss utsträckning systematisera ombyten av tempoarbeten. Han påpekade, att det redan nu förekommer sådana ombyten i mindre utsträckning, t. ex. vid sjukdomsfall. Man måste dock räkna med mindre förtjänst vid ett ovan arbete, och i fråga om vissa svåra arbeten torde det bli besvärligt att över huvud taget ordna med ett ombyte. Ordföranden lämnade preliminära uppgifter om *byggnadskostnaderna* för den senaste tillbyggnaden av fabriken, som påbörjades 1946. De uppgår till i runt tal 8 000 000 kr.

Hr Avermark redogjorde för *krondevalveringens inverkan på avskrivningarna* och framhöll, att bolaget i beskattningshänseende ej kan avskriva mer än ursprungliga anskaffningsvärden. Genom devalveringen har priserna på t. ex. maskiner, som importeras från Schweiz och Amerika, blivit högre. Någon hänsyn till dessa högre återanskaffningskostnader får således ej tagas vid beräkningen av de skattemässiga avskrivningarna beträffande de maskiner, som nu är i bruk. Bolaget har emellertid möjligheter att göra avsättning till en s. k. investeringsfond, vilket i stort sett innebär en förhandsavskrivning på planerade framtida an-

skaffningar av t. ex. maskiner och inventarier. Avsättningarna till en sådan fond, som högst får ske med 20 % av årsvinsten eller 6 % av aktiekapitalet, är skattefria. Medlen måste emellertid enligt bestämmelserna användas inom viss tid för avsett ändamål. I annat fall beskattas de. Avsättningar till investeringsfonden kan göras för byggnader, maskiner och inventarier. Vid beräkningen av kostnaderna för de tillverkade produkterna räknar man dock efter helt andra avskrivningsgrunder. Man gör s. k. kalkylmässiga avskrivningar. Hänsyn tages härvid till exempelvis en maskins beräknade livslängd och till dess återanskaffningsvärde.

Sekreterare Larsson i Handelsdepartementet hade inbjudits att redogöra för arbetet i kommittén för *Ekonomisk Information*. Han nämnde, att denna kommitté bildats våren 1949 som ett forum för diskussioner mellan staten och näringslivet. Ordförande är statsrådet Sven Andersson. Dessutom består den av två representanter för vardera Arbetsgivareföreningen och LO samt en representant för TCO. Verksamheten består i allmän ekonomisk upplysning och i propaganda för ökad produktion och export genom affischer, film och på annat lämpligt sätt.

Vid sammanträdet föredrogs fem *förslag*, som tidigare behandlats i förslagskommittén. För fyra förslag har utbetalats ersättningar med sammanlagt 215 kr.

Katrineholmsfabriken.

Ordinarie sammanträde den 24 februari 1950.

En av huvudfrågorna i företagsnämndernas arbete är *förslagsverksamheten*. Hr Jonsson framhöll, att avsikten med den är, att arbetare och tjänstemän antingen direkt till företagsnämndens ordförande eller till en kommitté skall inlämna för-

slag till förbättringar av arbetsmetoder eller produkter. För användbara förslag utbetalas ersättning. Vid sammanträdet enades man om att tillsätta en förslagskommitté. Till ledamöter utsågs hrr Lundgren och Jönsson från verkstadsledningen och som representant för arbetarna hr T Andersson, Vta 51.

Hr Jonsson lämnade en redogörelse om *tillverkningskapacitet samt behov av arbetskraft under 1950*. Försäljningen av telefonapparater har under de senaste åren av olika anledningar gått ned något. Genom investeringsbegränsningen inom landet har t. ex. Telegrafverkets inköp från oss varit mindre än tidigare. Vår export har hindrats av de importregleringar, som av olika skäl företagits utomlands. Konkurrensen på världsmarknaden har dessutom hårdnat avsevärt. Orderstocken på stationer är betydligt större än på telefonapparater, men även här har den internationella konkurrensen satt in, i synnerhet på prisområdet. Kvalitetskraven har även stegrats. Ehuru bolaget hittills har hävdats sig relativt bra i konkurrensen, har från ledningen vid Huvudfabriken utgått meddelande om skärpning av kvalitetskraven, för att våra produkter skall kunna stå sig ännu bättre. Under senare delen av förra året blev det av olika skäl nödvändigt att uppskjuta leveranserna av vissa order för den sydamerikanska marknaden (se KONTAKTEN nr 6/1949). För Katrineholmsfabrikens del har de relaterade händelserna ej haft någon direkt inverkan annat än beträffande tillverkningen av kuggjul. Produktionen av relärullar och reläsatser har kunnat hållas på ungefär samma nivå som tidigare, ehuru viss överflyttning av personal från den ena tillverkningsgrenen till den andra måste ske vid några tillfällen. En viss minskning av tillverkningen av kuggjul beroende på förutnämnda faktorer och även beroende på den hårda konkurrensen från bl. a. Schweiz måste vi dock räkna med. Vidare föreligger en mindre överkapacitet beträffande gängsnitt. Ordföranden meddelade, att några problem beträffande samsystemet ej torde behöva uppstå, efter vad man nu kan se, även om man måste räkna med en eller annan omflyttning inom företaget på grund av nedgången i de specifikt manliga arbetsuppgifterna.

Fru Söderberg påpekade, att *motståndstråden* i många fall ej är av tillfredsställande kvalitet, vilket medför svårigheter i arbetet. Hon nämnde också, att det vore önskvärt med flera *mätbryggor* i fabriken. Beträffande motståndstråden meddelade ordföranden, att en omsvängning på marknaden nu har skett, varför man kan räkna med att få bättre tråd än tidigare. Beträffande mätbryggor sade han, att Katrineholmsfabriken har relativt sett flera än vad Huvudfabriken har. En utredning skall emellertid företagas beträf-

fande nödvändigheten att anskaffa ytterligare några för Katrineholm.

Lämpligheten av att instifta en *pliktmedelsfond* diskuterades. Fondens ändamål skulle bl. a. vara att lämna understöd åt arbetare, som genom sjukdom är i behov av hjälp. Frågan kommer att behandlas av verkstadsklubben, innan något beslut fattas.

Vid sammanträdet lämnades dessutom en redogörelse för devalveringens inverkan på LME:s affärer. (Se KONTAKTEN nr 6/1949.)

Till sist visades två filmer, »Sanningen om Johansson» och »Samspel», som inspelats på uppdrag av Ekonomisk Information.

Aktiebolaget Alpha, Uddevalla.

Ordinarie sammanträde den 12 december 1949.

Hr Thorén lämnade en redogörelse för hur försäljningsarbetet är organiserat vid Alpha i Sundbyberg. Han lämnade dessutom upplysningar om orderläget. (Se KONTAKTEN 1/1950 beträffande Alpha, Sundbyberg.)

Dessutom behandlades frågor beträffande *klädkåpen* för de kvinnliga arbetarna, *skåp för matpaket* och en *hjälpfond*, varur bidrag skulle kunna erhållas vid läkarbesök.

Försäljningsbolaget.

Ordinarie sammanträde den 8 februari 1950.

Sparsamhet med material diskuterades, och hr J Ericsson påpekade vikten av att överblivet material om möjligt återlämnas i sådant skick, att det ånyo kan användas. Det är viktigt, att man vid t. ex. ledningsförläggning ej tager ut mer material än som beräknas gå åt. Hr Ljungqvist framhöll, att de yngre montörerna under sitt utbildningsprogram borde få tillbringa några timmar i förråden för att få den rätta känslan för hur materialet skall behandlas. Under diskussionen berördes frågan, hur stora längder kabel, som bör rullas upp i ringar utan att göra dem svårhanterliga, hur man skall kunna spara emballage och möjligheten

att eventuellt inrätta ett buffertförråd för t. ex. klammer, krampor etc.

Lokalfrågorna har länge varit ett problem för företaget, påpekade ordföranden, och det är mycket svårt att åstadkomma några förbättringar, innan nya lämpliga lokaler kunnat anskaffas. För närvarande vilar lokalfrågan i väntan på att något acceptabelt diskussionsförslag skall komma in.

Hr Hurtig tog upp några punkter i *de allmänna leveransbestämmelserna* till behandling. Hr J Ericsson framhöll, att det är omöjligt att i förväg skriftligen i detalj överenskomma om vad bolaget skall utföra och vad kunden skall utföra. Det kan under arbetet uppstå många tveksamma fall, och då skall arbetschefen alltid tillfrågas, eftersom han i regel har erforderliga informationer.

Hr Hellman önskade få veta, om bolaget har tecknat någon *ansvarighetsförsäkring* för montörerna. Hr J Ericsson meddelade, att en sådan försäkring har tecknats och gäller i de fall bolagets montörer blir skadeståndsskyldiga mot tredje man, d. v. s. i regel mot kunden och hans personal.

Kabelverket, Älvsjö.

Ordinarie sammanträde den 22 februari 1950.

I den ordning, som avtalet om företagsnämnder föreskriver, hade till detta sammanträde nyval av arbetar- och tjänstemannarepresentanter i företagsnämnden förrättats. För närvarande har nämnden följande sammansättning:

Företagsledningen: Ordinarie ledamöter: hrr G Olsson (ordf.), H Thorelli, A Steiner, E Carlson, N Broberg, N Eklöv, E Norling. *Suppleanter:* hrr H Lindberg, A Wolff, S Almqvist, N Eriksson, E Lundkvist, M Steiner.

Arbetarna: Ordinarie ledamöter: fr. A L Hallström, hrr G Nilsson, B Jansson, T Johansson (v. ordf.), A Berglund, A Edman, F Fjellström. *Suppleanter:* fr. E Roos, hrr N Robertsson, D Åkerlund, J Söderström, B Tengsell, F Olsson, T Ek.

Tjänstemännen: Ordinarie ledamöter: hrr J Berg, B Sundin, K Johansson. *Suppleanter:* hrr O Karlsson, E Ohlin, E Ljungdahl.

Sedan föregående sammanträde hade sju *förslag* inkommit från fem förslagsställare. För fyra förslag utgår ersättning med sammanlagt 300 kr.

Materialavfallet vid tillverkningen uppgår årligen till betydande belopp, meddelade ordföranden. En del återvinnes dock genom skrotförsäljning. Ehuru den genomsnittliga avfallsprocenten icke har

stigit på senare tid utan hållits relativt konstant, bör dock alla i möjligaste mån bemöda sig om att den om möjligt blir ännu lägre. Två instruktioner har utgivits, en till verkstadsingenjörerna och förmännen och en till hela personalen för att klargöra betydelsen av dels att största möjliga sparsamhet iakttagas med material, och dels att avfallet sorteras och uppsamlas på rätt sätt, så att största möjliga värde återvinnes vid försäljningen. Hr Nilsson ansåg, att kassationerna vid tillverkningen av gummiledare under kriget varit onödigt stora. Hr Steiner framhöll, att det finns många skäl varför material måste skrotas, t. ex. otillräcklig isolationsresistans m. m. Endast produkter av fullgod kvalitet skall nämligen levereras från Kabelverket.

Ytterligare behandlades möjligheterna att tillåta *rökning* på fabriksområdet, att förbättra *transportanordningarna* och att tillhandahålla *varmvatten* i vissa tvätt- och omklädningsrum.

Telesignalfabriken, Gröndal.

Ordinarie sammanträde den 28 februari 1950.

Efter avtalsenliga nyval av arbetarnas och tjänstemännens representanter har nämnden följande sammansättning:

Företagsledningen: Ordinarie ledamöter: hrr H Thorelli, O Hult (ordf.), S Å Nilsson, N Lagerstedt, P Brunskog. *Suppleanter:* hrr B Rydin, F Ahlberg, T Engström.

Arbetarna: Ordinarie ledamöter: hrr R Guilotte (v. ordf.), E Holmberg, K Jansson, M Löfgren, H Nilsson. *Suppleanter:* hrr G Bergstrand, N Falkenstedt, Å Hansson, K Huldt, K Kruhsberg.

Tjänstemännen: Ordinarie ledamöter: hrr G Hovander, G Lindblom, D Bjurstad. *Suppleanter:* hrr S Fredin, O Swartz, A Törnqvist.

Ordföranden lämnade en redogörelse för *verksamheten under 1949* och nämnde, att den tidigare kraftiga utvecklingen upphört och att endast en mindre ökning av rörelsens omfattning ägt rum. Det sammanhänger med att lokalerna nu är fullt utnyttjade och att den nuvarande produktionskapaciteten tillsammans med förbättrade möjligheter att få leveranser från koncernens övriga fabriker för närvarande är tillräcklig för att motsvara försäljningsmöjligheterna. Personalens storlek var så gott som oförändrad i december 1949 i förhållande till samma månad 1948 och uppgår i runt tal till 460 arbetare och tjänstemän. För 1950 förutses endast smärre ändringar i personalens storlek. Faktureringen var ca 1 milj.

kr större under 1949 än under 1948, vilket avspeglar den under de föregående åren successivt ökade produktionskapaciteten. Till en mindre del beror den ökade faktureringen också på att varor i lager och i packrum minskat. Ungefär $\frac{1}{3}$ av leveranserna har gått på export under 1949 liksom under 1948. Den största posten i faktureringen är tidstämplor och elektriska ur. Orderingången var under 1949 ca 2 milj. kr större än föregående år, vilket emellertid icke betyder, att försäljningen i allmänhet varit avsevärt större. Anledningen är i stället huvudsakligen en större specialorder, som statistikfördes i januari 1949. En i slutet av 1949 företagen orderinventering visade, att orderbeståndet då var ungefär lika stort som vid samma tid 1948. Orderstocken motsvarar ungefär 10 månaders leveranser, vilket är tämligen högt med hänsyn till att företagets artiklar under normala förhållanden bör kunna levereras från lager eller med korta leveranstider.

Två *förslag* behandlades, varav det ena var bordlagt sedan föregående sammanträde. För det ena förslaget, som gemensamt inlämnats av två förslagsställare, utgår ersättning med 75 kr till var och en av dem.

Hr S Å Nilsson omtalade, att *Telesignalfabrikens lokaler*, som tillsammans omfattar 7 000 kvm, tyvärr är belägna på flera olika ställen, vilket medför en hel del olägenheter. Överenskommelse har emellertid nu träffats med AB Frili om övertagande av deras lokal, som ligger omedelbart i anslutning till tredje våningen av GR:s huvudlokaler. Lokalen övertages successivt fram till den 1 juni i år. Den södra delen av den nya lokalen planeras till monterings- och förbindningsverkstad, medan den norra delen, som är inredd till kontorslokaler, kommer att användas till kontor för försäljningsavdelningen, som alltså flyttar från Kungstornet. Den nya lokalen är icke avsedd att medföra någon utökning av personalen utan är ett led i koncentreringen av GR:s lokaler till fastigheten vid Ormbergsvägen.

Ordföranden meddelade, att den tekniska avdelningens *sektion Tt* kommer att uppdelas i två sektioner. Den ena bibehåller namnet Tidkontrollsektionen och kvarstår under nuvarande sektionschefen Folke Ahlbergs ledning. Den andra får namnet Maskinkontrollsektionen (centralograph-). Chef för denna blir ingenjör Rune Skog.

Frågan om *rökning i verkstaden* diskuterades. När detta läses är anslag om rökningen uppsatta.

Vidare behandlades bl. a. frågan om *tidstämplingen* på verkstaden. I fortsättningen behöver plikt betalas först om stämplingen sker en minut efter det klockslag på morgonen, när arbetet skall börja.

Avslutningsvis visades *två filmer*, inspelade på uppdrag av Ekonomisk Information, nämligen »Sanningen om Johansson» och »Samspel».

Fabriken i Söderhamn.

Ordinarie sammanträde den 2 mars 1950.

Efter avtalsenliga nyval av arbetar- och tjänstemannaledamöter är nämndens sammansättning:

Företagsledningen: hrr A Dietsch, I Hillström, E Olsson (ordf.), A Tobiasson.

Tjänstemännen: hrr U Erling, G Jervheim, J Johansson.

Arbetarna: fru K Woxström, hrr A Forsman (v. ordf.), T Nordin, T Post, B Wallin, E Pettersson, S. Schön.

(Nyval av suppleanter har ännu icke verkställts.)

Hr Schön framhöll beträffande *sjukvården* för de anställda, att enligt tidigare uttalanden en läkare skulle ha praktik i bolagets sjukrum. Ordföranden påpekade, att mycket arbete har nedlagts på att försöka träffa överenskommelse med någon läkare. Alla försök har dock hittills misslyckats, då ingen läkare i staden har kunnat åtaga sig uppdraget. På grund av bl. a. bostadsbristen har försök att skaffa en läkare från annat håll ej lyckats. Under diskussionen påpekades vikten av att det finns någon eller några sjukvårdskunniga personer till hands under de tider sjuksystemen ej är tillgängliga. Det framkom, att det bland verkstadsbefälet torde finnas sjukvårdskunniga personer.

Hr Forsman hänvisade till den tidigare behandlingen i nämnden av *väntetiderna på verkstaden*, t. ex. vid ombyten av arbete, och önskade, att om möjligt någonting skulle göras för att reducera dem. Det framkom under diskussionen flera förslag till åtgärder, och ordföranden meddelade, att de berörda problemen kommer att utredas.

Hr Jervheim informerade ledamöterna om varifrån företaget köper sina *råvaror* och vart de färdiga *produkterna* levereras. Det framgick av redogörelsen, att de flesta detaljer, som tillverkas vid fabriken, levereras såväl till svenska som utländska kunder fördelade över så gott som världens samtliga länder.

Frågan om bildandet av en *fritidskommitté* diskuterades men bordlades. Två filmer, som inspelats på uppdrag av Ekonomisk Information, »Sanningen om Johansson» och »Samspel», visades.

Svenska Radioaktiebolaget.

Ordinarie sammanträde den 2 mars 1950. Ny ordförande i nämnden är direktör H Blomberg, bolagets nye verkställande direktör.

Hr Sellerstedt inledde en diskussion om *trivseln i arbetet*. Han påpekade bl. a., att det förekommer en viss stelhet i umgänget mellan de olika personalkategorierna inom svensk industri. Möjligheterna att träffas på fritid genom någon form av organiserad fritidsverksamhet skulle förmodligen åstadkomma förbättringar härvidlag, ansåg han. Man kom överens om att frågan om fritidsverksamhet skulle förberedas till ett kommande sammanträde för ytterligare behandling.

Fyra *förslag* från tre förslagsställare hade inkommit till förslagskommittén för behandling sedan föregående sammanträde. För två förslag utbetalas ersättning med sammanlagt 150 kr.

Ordföranden meddelade, att företagsledningen beslutat inrätta en *arbetsstudieavdelning* vid bolaget och att ingenjör Söderberg från L M Ericsson anställts från den 1 april med uppgift att organisera denna. Det löpande arbetet beräknas kunna skötas av nuvarande personal.

Säkerhetstjänsten behandlades, och hr Sellerstedt framhöll bl. a., att säkerhetskommittén borde ha större befogenhet. Som det nu är, har skyddsombuden svårigheter att uträtta vad som ankommer på dem.

Ytterligare behandlades *sparsamhet med material*, vilken fråga emellertid bordlades till ett kommande sammanträde.

Sieverts Kabelverk.

Ordinarie sammanträde den 8 mars 1950.

Arbetare och tjänstemän har förrättat avtalsenliga nyval. Nämndens sammansättning är för närvarande:

Företagsledningen: Ordinarie ledamöter: hrr G Olsson (ordf.), E Bylander, G Ekstedt, T Eliasson, R Nordell, N Nyman-son, J Rosell. *Suppleanter:* hrr T Amnelius, O Bull, B Franzson, L Högfeldt, H Nilsson, J Roos, H Sjöborg.

Arbetarna: Ordinarie ledamöter: fr. R Elb, hrr F Andersson, C Gröningsson, N

Holmberg, E Karlsson, R Nordling (v. ordf.), B Sköld. *Suppleanter:* fr. A Zetterström, hrr H Gröningsson, N Grönings-son, H Larsson, G Ljunggren, H Lund-berg, H Vesström.

Tjänstemännen: Ordinarie ledamöter: fr. E Hamin, hrr Å Frost, E Wedberg. *Suppleanter:* fr. B Hogman, hrr G Andersson, B Lindvall.

Hr Ekstedt redogjorde för verksamheten i den *trivselkommitté*, som tidigare tillsatts. Under diskussionen framkom förslag om att vissa kontaktmän skulle utses på de olika fabriksavdelningarna med uppgift att till ledamöterna i trivselkommittén framföra frågor, som lämpligen borde behandlas av denna instans. Förslaget skulle ytterligare utredas.

Sedan föregående sammanträde hade 16 *förslag* inkommit från 7 förslagsställare. För 8 förslag utbetalas ersättning med sammanlagt 415 kr.

Ordföranden demonstrerade två modeller över fabriksområdet inklusive den planerade byggnaden för *matsal* och nämnde bl. a., att planer nu föreligger att uppföra en byggnad i fem våningar inrymmande förutom matsal i nedre botten ett 100-tal lägenheter samt garage. Matsalen skulle bli gemensam för Sieverts och Alpha och rymma ca 600 personer. Stadsmyndigheter är intresserade av att matsalen på kvällar och eventuellt på morgnar kan få användas som restaurang för allmänheten. Det är ännu för tidigt att yttra sig om tiden för byggnationens påbörjande, eftersom förslaget till stadsplaneändring ännu ej är riktigt färdigt. När *stadsplanen* blir fastställd, torde emellertid byggnadstillstånd lämnas relativt snabbt. Den planerade byggnaden beräknas kosta ca 4 000 000 kr.

Ytterligare diskuterades lämpligheten av att inrätta en eller flera *telefonkiosker* inom företagsområdet. (En telefonkiosk kommer att inrättas i arbetarmässen.)

Filialen i Göteborg.

Ordinarie sammanträde den 13 mars 1950.

Efter av arbetarna och tjänstemännen förrättade nyval enligt avtalets bestämmelser har nämnden följande sammansättning:

Företagsledningen: Ordinarie ledamöter: hrr T Ericsson, E Hansson (ordf.). *Suppleanter:* hrr J Ericsson, G Zernbladh.

Arbetarna: Ordinarie ledamöter: hrr H Gustafsson, A Lundin, Å Sjöholm. *Suppleanter:* hrr L Andersson, O Olofsson, S Johnsson.

leanter: hrr L Andersson, O Olofsson, S Johnsson.

Tjänstemännen: Ordinarie ledamöter: hrr L Johansson, K E Hellström. *Suppleanter:* fr. I Skoog, hr B Andersson.

I anslutning till diskussionen vid föregående sammanträde beträffande *ersättning för förkomna verktyg* meddelade hr Ericsson, att verktygen under och omedelbart efter kriget i regel fått betalas med återanskaffningsvärdet på grund av verktygsbristen. Ersättningsfrågorna avgöres emellertid från fall till fall och därvid tillses nu, att det som regel göres ett skäligt avdrag från återanskaffningsvärdet.

Montörernas *ansvarighet för verktyg*, som lånas ut till medhjälparna diskuterades. Hr Zernbladh kommer att undersöka möjligheterna att utarbeta några riktlinjer för tillvägagångssättet vid utlåningen. Med anledning av förslag, som framkom under diskussionen, kommer vidare att utredas, om verktygslådorna bör ordnas så, att varje verktyg har sin bestämda plats och vidare om man skall ordna några mer betryggande lås för verktygslådorna.

Ordföranden redogjorde för den *olycksfallsstatistik*, som uppgöres inom bolaget. 1949 hade filialen i Göteborg 29 olycksfall per 100 årsarbetare. För Stockholm var siffran 12,8, för Malmö 8,4 och för landsortsavdelningen 17. Verkstadsindustrien i sin helhet har 7—8 olycksfall per 100 årsarbetare. Ansträngningar skall göras för att minska antalet olycksfall. Bl. a. planeras propaganda genom visning av arbetarskyddsfilm m. m.

Sedan föregående sammanträde hade ett *förslag* inkommit, som skulle ytterligare utredas.

Hr Ericsson lämnade *information om några produkter*. Han nämnde bl. a., att Försäljningsbolaget från L M Ericssons franska bolag fått filmprojektorer för 16 mm ljudfilm till försäljning. Apparaterna är synnerligen lämpliga för filmförevisning i utbildnings- och demonstrationssyfte inom bl. a. industrien. Ett nytt snabbtelefonsystem, system F, har börjat försäljas. Apparaterna kan levereras med en leveranstid av 2 å 3 veckor till mycket konkurrenskraftiga priser. I detta sammanhang nämnde han också, att ordergångsen 1949 var av ungefär samma omfattning som året förut.

Ytterligare diskuterades i korthet bl. a. kvalitetsförsämring på visst montage-material, sparsamhet med material och instruktion angående ifyllande av blanketter. Sekreteraren gjorde några kommentarer i anslutning till den utdelade broschyren »Det ekonomiska läget, januari 1950».